No. 30. Donderdag 22 Juli 1920. 20ste Jaargang.

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR .... } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST ..... } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD"
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

Afscheidswoorden.

—o—

Zeer Geachte Medeleden.

Het doet mij meer leed dan ik uitspreken kan, dat ik deze laatste vergadering, waar ik als uw Voorzitter had gehoopt te kunnen optreden, door ongesteldheid niet kan bijwonen.

Ik ben nu verplicht, schriftelijk van u afscheid te nemen en u mijn grooten dank te betuigen voor de mij gedurende zoo vele jaren betoonde welwillendheid. Door die welwillendheid werd mijn taak mij zeer, vergemakkelijkt.

De Vereeniging met zooveel vertrouwen door het echtpaar „van Zuylen", 21 jaar geleden in het leven geroepen, is opgekweekt onder de gevoelens van dankbaarheid van velen, die het bekoorlijke van Indië, het verrukkelijke van Indië's klimaat en natuur, het goede, het beminnelijke van het Indische volkskarakter hadden leeren kennen. Weliswaar had de aangeboren trek des menschen naar den geboortegrond, hadden familiebanden hem teruggevoerd naar het vaderland, maar hun geest, hunne gedachten bleven leven in de lieflijke herinneringen aan de schoone dagen, doorleefd in de landen van eeuwige zon en der immer bloeiende natuur. Die band in hun hart vastgelegd tusschen het Oosten en het Westen, kon niet weer worden geslaakt; en het

OPLETTEN!! Geeft bij vertrek uit - of naar Indië en VAN IEDERE VERANDERING VAN WOONPLAATS in Indië en Nederland KENNIS aan: Administr. „Koloniaal Weekblad", Heulstraat 17, Haag

verlangen botte uit, om hun landgenooten te getuigen van de pracht, van het rijke leven dat gloedvol uitschitterde daar, waar aan gindsche zijde van den Oceaan Neerland's vlag geëerbiedigd werd, om hun te spreken van de edele roeping, die hun was opgelegd door het goddelijk verbond, ontstaan en gerijpt tusschen het volk in het Oosten en dat in het Westen van Groot Nederland, een verbond waarin ten slotte het zielsverlangen is opgewekt om saâm te groeien tot één volk, in onderdeelen als die van provinciën onderscheiden, maar in een vereenigd streven elkander steunend en sterkend als leden van één lichaam.

Het is ongeveer 12 jaar, met een tusschenjaar, waarin de heeren Rost van Tonningen en Mr. van Gennep de leiding der Vereeniging hebben waargenomen, dat ik voorzitter geweest ben van uw Vereeniging.

Ik nam die taak op mij in het besef, dat haar grondbeginselen de gedachte inhielden: „Kennis is Liefde", liefde welke ontstaat door elkander te kennen, elkander te leeren begrijpen, een begrijpen, dat alle misverstand behoort weg te nemen.

Meer algemeen klinkt de heerschende spreuk: „Kennis is macht". Ook die is zoodanig uit te leggen, dat de macht liefde kan uitmaken; maar averechts zal de uitkomst zijn, als men kennis beperkt tot de beteekenis om kundigheden voor zich zelven te verwerven, ten einde voor eigen genot het meeste van de aardsche goederen deelachtig te kunnen worden. Wat beleefden wij de laatste jaren? Dat kennis gebruikt, ja misbruikt is, om wapenen te smeden voor helsche machten, voor machten die wat schoon en edel is tot vernietiging brengen, onverbiddelijk haat en nijd, boosaardig wantrouwen, al wat des duivels is, zaaien in 's menschen harte.

Dit zou ons bang te moede maken. Maar neen, wij leden van „Oost en West" willen niet versagen. Wij willen ons vaandel hoog houden, en daarin de zinspreuk blijven voeren: Kennis is liefde!

Wij mogen in het afgeloopen jaar wijzen op groote toeneming van belangstellenden in onze Vereeniging. Ons ledental is aanzienlijk toegenomen, waardoor ook voor onze financiën een gunstiger uitzicht is geopend, dank zij in het bijzonder den buitengewonen ijver van onzen gewezen Secretaris, den Heer Gooszen, die, meen ik, in dat opzicht den wensch van onze propaganda-commissie — mag ik het zeggen? — zelfs overtroffen heeft. Wij zijn hem daar dankbaar voor. Het doet het Hoofdbestuur en het Dagelijksch bestuur leed, zijn kracht in hun midden te moeten missen, maar verliezen doet de Vereeniging hem niet, zijn werkkracht blijft voor de Vereeniging behouden; want hij zal voor haar blijven werken in Indië, waar hij zich opnieuw gaat vestigen.

En, geachte leden, als wij letten op hetgeen het jaarverslag aangeteekend heeft, in 't bijzonder op de stichting van Persinggahan, het tehuis van Ned.-Indische bedienden, verder op het tehuis van Inlandsche studeerenden, waarvoor de Regeering reeds een plan ontworpen heeft, op velerlei andere onderwijs-inrichtingen, die in overweging of in aanleg zijn, Van Deventerscholen, technische hoogeschool, op de Jan Pieterszoon Coen-stichting, al is dat niet enkel het werk onzer Vereeniging, het ligt toch in de richting van het streven onzer Vereeniging, dat ons dus tot dankbaarheid stemmen moet, vooral ook aan de Regeering, die zoo krachtig wil bijdragen tot toenadering, tot versterking van den broederband, door o.m. den weg te effenen om de gewenschte kennis aan te brengen.

Nu ik de voorzitterstaak overdraag aan andere handen, naar ik hoop aan een kracht die dichter staat bij het tegenwoordig Indië dan ik, die daar reeds vele jaren van verwijderd sta, moge ik den wensch uitspreken, mijne leden, houdt in uwe overleggingen en besprekingen, houdt in uwe handelingen, met zelfverloochening, niet ijdel op macht, de spreuk voor oogen:

Kennis is Liefde!

Moge over de wereld spoedig de goddelijke b schap der naastenliefde alom overheerschen in W en Oost, in Noord en Zuid.

Rijswijk, 6 Juli '20.

C. R. BAKHUIZEN VAN DEN BRI

(Op de Algemeene Vergadering te Haarlem d den wd. Voorzitter voorgelezen).

Vervanging van het Secretariaat-Penningmeesterschap

—o—

Zooals bekend, vertrok den 3en dezer de heer J. Gooszen, wd. Secretaris-Penningmeester, naar O Indië om aldaar, naast het door hem te beklee ambt, de functie van Hoofdvertegenwoordiger Oost en West te aanvaarden. Het is overbodig herhaling te treden van de alom erkende verdiens van dien heer ten opzichte der Vereeniging; m zijn ijver en toewijding voor de hem toevertrou belangen in warmer Nederland gouden vruchten werpen!

Bij besluit van de op 6 dezer te Haarlem geh den Algemeene Vergadering werd de door het da lijksch bestuur voorgedragen benoeming van ondergeteekende tot Secretaris-Penningmeester go gekeurd en bekrachtigd. Gedurende het interregn van den afgetredene tot den met 16 Juli optre den titularis zijn de werkzaamheden, verbonden het Secretariaat en Penningmeesterschap op de me loffelijke wijze vervuld geworden door den heer van Haaften, aanvankelijk tot opvolger van den h Gooszen bestemd. Zeer tot diens leedwezen — m ook tot dat van het Bestuur — heeft de heer Haaften evenwel gemeend zijn arbeid in andere h den te moeten overdragen. De redenen daartoe goeddeels onafhankelijk van zijn wil — eerbiedig de, zij den heer van Haaften openlijk een woord dank toegebracht voor de wijze waarop hij in een altijd lastig — overgangstijdperk den goeden ga van zaken heeft verzekerd.

Zou met deze vermelding van de in den jong tijd plaats gehad hebbende mutatie in het Secr riaat-Penningmeesterschap van Oost en West kun worden volstaan, een enkel woord van den opge den functionnaris dient hieraan toch te worden va geknoopt. Het is dit: Door het vertrouwen der V eeniging tot zijn huidige functie benoemd, hoopt zich die waardig te maken door naar de mate zij krachten de belangen van Oost en West te beha gen en te bevorderen.

F. H. A. VAN DER BRUGH.

Een geurige kop Thee.

—o—

Wanneer men in Den Haag, moe van 't winke of wandelen, verlangt naar een kop thee, dan kan verlangen worden bevredigd, o zeker! De vraag maar: op welke wijze? Stelt men in dit opzicht ho eischen, welnu dan zij hierbij medegedeeld, dat h beste adres daarvoor zonder eenigen twijfel is: „Bo tan" in de Heulstraat 19.

Bij Boeatan, in het Centrum van de stad, drin men in de gezellig ingerichte theesalon een kop ov heerlijke, geurige, onvervalschte, echte thee à rais van ƒ 0,20.

Wenscht men een pakje mee naar huis te nem dan is de prijs ƒ 1,05 per half pond.

Vóór of na het theedrinken heeft men gelegenh in de toonlocalen van Boeatan de collectie Oost- West-Indische kunstnijverheid en huisvlijtartikel te bezichtigen en desgewenscht te koopen, daar zich o.a. bizonder eigenen tot gelegenheidsgesch ken.

Van „Persinggahan".

Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Indische Bedienden van de Vereeniging „Oost en West", v. Boetzelaerlaan 2, Den Haag, Tel. Schev. 248).

—o—

VERSLAG OVER 1919.

Persinggahan is het eerste officieele Tehuis voor hier te lande vertoevende Ned.-Ind. bedienden. Ofschoon het meerendeel hunner een goede behandeling van de zijde van hunne meesters ondervond, en hulpvaardige menschen, zooals mevr. M. ten Bosch-Bosscher te 's-Gravenhage, steeds klaar stonden om zich het lot van aan zich zelf overgelaten Indische bedienden aan te trekken, bleek meer en meer dat een officieele inrichting, waar deze — ver van hun land verblijvende — personen met raad en daad zouden kunnen worden bijgestaan, geen overbodige weelde genoemd zou kunnen worden. Verwondering behoeft het daarom niet te baren, dat de Vereeniging Oost en West reeds sedert jaren de oprichting van een zoodanig Tehuis beoogde. Daar hare geldmiddelen echter niet toelieten het plan ten uitvoer te leggen, wendde zij zich ten slotte voor deze aangelegenheid tot den Minister van Koloniën, die haar in overweging gaf ter zake overleg te plegen met den heer G. J. Oudemans, aan wien van Regeeringswege de behartiging van de belangen der Inlanders in Nederland was opgedragen.

Bij het overleg, dat daarop den 25sten Juni 1917 plaats had en waaraan van de zijde van Oost en West werd deelgenomen door mevr. ten Bosch-Bosscher, en de heeren Ch. R. Bakhuizen van den Brink, R. Zuijderhoff, E. F. Groosz en Prof. C. W. Weijs, deelde de heer Oudemans mede, dat hij reeds, voor dat hij van het plan van de vereeniging Oost en West had kennis genomen, aan den Minister van Koloniën had voorgesteld voor de inrichting van een Tehuis voor Ned.-Ind. bedienden gelden op de Indische begrooting voor 1918 aan te vragen, en stelde hij, in verband daarmede de vraag, of de vereeniging Oost en West eventueel bereid was het beheer over die instelling op zich te nemen. Op deze vraag werd een bevestigend antwoord gegeven. Bij die gelegenheid deelde de heer Oudemans tevens mede, dat het hem gelukt was in den heer F. de Munnik, gewezen zendeling, een geschikt persoon te vinden, die bereid was de directie van het Tehuis te aanvaarden, daarin bijgestaan door zijn echtgenoote.

Bij de Indische begrooting voor 1918 werden daarop door den Minister van Koloniën de voor de inrichting en exploitatie van de instelling benoodigde gelden aangevraagd. Nadat deze waren toegestaan, werd door de Vereeniging Oost en West eene commissie in het leven geroepen, waaraan het algemeen beheer van het Tehuis werd opgedragen. In deze commissie, welke den 23sten Juli 1918 werd geïnstalleerd, werden benoemd de heeren R. Zuijderhoff, H. V. Baron Bentinck en G. Henneus, onderscheidenlijk tot voorzitter,, ondervoorzitter en penningmeester, en mevr. D. Raedt van Oldenbarnevelt-van Maarseveen en Dr. G. A. Rademaker tot gewone leden, terwijl als vertegenwoordiger van de Regeering met adviseerende stem daarin zitting nam de heer G. J. Oudemans.

Op voorstel van de commissie werd door de vereeniging Oost en West aan mevrouw M. ten Bosch-Bosscher het eere-voorzitsterschap van de commissie aangeboden en zulks als blijk van waardeering voor alles wat zij gedurende een lange reeks van jaren had gedaan in het belang van de in Nederland vertoevende Ned.-Ind. bedienden. Voorts werd op voorstel van de commissie de heer F. de Munnik tot Directeur van het Tehuis benoemd. Beide benoemingen werden aangenomen.

In de eerste plaats had de commissie uit te zien naar een behoorlijke woning voor het Tehuis, hetgeen geen gemakkelijke taak bleek te zijn. Na veel zoeken viel haar keuze op het perceel van Boetzelaerlaan 2, dat met eenige verbouwing en verbetering wel geschikt was te maken, zoodat het ruimte zou bieden, behalve voor een kantoor van den Directeur en een recreatiezaal, om 15 bediënden te herbergen en den Directeur met zijn gezin te huisvesten. Dit huis moest worden gekocht.

Aangezien daarvoor geen gelden waren uitgetrokken, stond de commissie voor een moeilijk vraagstuk, dat op de volgende wijze tot oplossing is gebracht. Het perceel is aangekocht door het Weduwen- en Weezenfonds voor Europeesche burgerlijke ambtenaren in Ned.-Indië en zal in eigendom overgaan aan Ned.-Indië tegen vergoeding van de betaalde koopsom met inbegrip van de bijkomende verbouwingskosten en een rente van 5 pCt. 's jaars gedurende de afbetaling, welke in 20 gelijke jaarlijksche termijnen van *f* 2300.— zal geschieden.

Ten einde de verbouwing en inrichting vlot te doen verloopen, werd door de Commissie van Beheer benoemd een sub-commissie voor de verbouwing en inrichting, bestaande uit mevrouw Raedt van Oldenbarnevelt, Dr. Rademaker en den Directeur.

Ofschoon het geheele werk op 28 Januari 1919 nog lang niet was voltooid, kon de Directeur toch reeds op dien datum het voor hem bestemde gedeelte van het perceel betrekken.

Het mag zeker wel als een bijzonderheid vermeld worden, dat reeds op den 2den dag van het verblijf van den Directeur in het Tehuis een dringende aanvraag kwam om een baboe op te nemen.

Daarop was niet gerekend. Dit was echter geen verhindering haar dadelijk op te nemen; ja, het was een reden tot blijdschap, dat al zoo spoedig van het Tehuis gebruik werd gemaakt. Sedert de komst van die eerste baboe is het Tehuis geen dag zonder inlandsche logé's geweest.

In April kon de sub-commissie voor de verbouwing en inrichting mededeelen, dat het Tehuis gereed was om officieel geopend te worden. In de beneden slaapkamers waren 2 bedden voor mannelijke bedienden, en boven, op de kamers voor baboe's bestemd, stonden 3 bedden. Voorloopig dacht men daaraan genoeg te hebben.

Op de commissievergadering van 5 April 1919 werd de sub-commissie voor verbouwing en inrichting door den voorzitter dank gezegd voor den ijver en de toewijding waarmede zij zich van de haar toevertrouwde taak gekweten had. Op die vergadering werd ook de naam voor het Tehuis vastgesteld, n.l. „Persinggahan", het zuiver Maleische woord voor het in Ned.-Indië, onder Europeanen meer bekende woord „Pasanggrahan".

De officieele feestelijke opening had, onder veel belangstelling, plaats op Zaterdag 3 Mei daaraanvolgende. Onder de aanwezigen werden opgemerkt de heeren Dr. E. Moresco, vertegenwoordiger van den Minister van Koloniën, Mr. D. Fock, voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal, en Mr. J. A. N. Patijn, burgemeester van 's-Gravenhage.

Nadat de voorzitter van de vereeniging „Oost en West", de heer Bakhuizen van den Brink, de openingsrede had uitgesproken, vertolkte de heer Moresco de wenschen van den Minister van Koloniën, waarna de heer Zuyderhoff, voorzitter van de Commissie van Beheer, dank betuigde voor de moedgevende wenschen en beloften voor het nieuwe Tehuis geuit.

Bij de opening waren 3 baboe's in het Tehuis gehuisvest en op 30 December werd No. 46 in het register van opgenomen bedienden ingeschreven. 38 hadden er op 31 December het Tehuis reeds weder verlaten, zoodat op het einde van het jaar 8 bedienden huisvesting genoten.

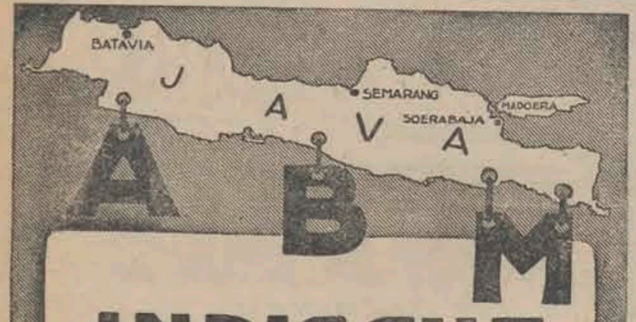
Het aantal inwonenden was aan groote afwisseling onderhevig. Het kleinste aantal, sedert de opening, dat tegelijk een onderkomen vond, was 3 en het grootste 12.

Er moesten daarom al spoedig na de opening meer bedden worden aangeschaft.

Verreweg het grootste gedeelte van de bedienden werd in het Tehuis opgenomen op verzoek en voor rekening (*f* 2.— per dag) van de familie, waarmede de reis naar Holland was gemaakt. De overigen waren dakloozen. Voor hen vooral was het Tehuis een groote uitkomst.

Van de gelegenheid om in de recreatiezaal den vrijen tijd door te brengen werd door in 's-Gravenhage in dienst zijnde bedienden ruim gebruik gemaakt. De eerste weken liep het niet druk, maar het duurde niet lang of er waren 's avonds een 15 tot 20 gasten aanwezig. Koffie en thee werd kosteloos verstrekt en de gasten, die 's middags aanwezig waren, wat vooral des Zondags nog al eens voorkwam, aten vanzelf „een bordje rijst" mee. Zoo leerden de inlandsche bedienden Persinggahan beschouwen als hun Tehuis, waar zij altijd welkom waren. En wanneer zij hun wenschen of bezwaren wilden kenbaar maken, wisten zij, dat bij den Directeur of zijne echtgenoote ten allen tijde een open oor te vinden was.

Behalve ter mededeeling van meer intieme aangelegenheden, kwamen de bedienden ook naar het Tehuis om zich bij den Directeur aan te melden voor de terugreis naar Indië. Zoo werkte Persinggahan ook als arbeidsbeurs. Het aantal aanbiedingen, zoowel persoonlijke als schriftelijke, bedroeg van af de opening tot ult. Dec. 137; terwijl er in dien tijd 194 aanvragen om een bediende binnen kwamen. De aanbiedingen waren, op een enkele uitzondering na, alleen voor de reis naar Indië; de aanvragen daarentegen kwamen veelal van dames, die gaarne een baboe wilde huren om hier te lande dienst te doen als dienstbode. De vraag naar zeebaboe's was, vooral in het laatst van het jaar, veel geringer dan het aanbod en het duurde daarom soms eenigen tijd voordat een familie voor de terugreis ge-

vonden was. De baboe's, die bereid en in staat waren in Nederland als „noodhulp" dienst te doen. vonden echter spoedig een tijdelijke betrekking. Aanbiedingen en aanvragen werden in den regel naar volgorde behandeld. In dringende gevallen moest echter wel eens een uitzondering worden gemaakt.

Voor ziekten, enkele lichte ongesteldheden niet medegerekend, bleef Persinggahan gelukkig gespaard.

De Commissie van Beheer hield in dit eerste tijdperk 6 vergaderingen en het Dagelijksch Bestuur, dat uitgeoefend wordt door den Voorzitter der Commissie en twee harer leden, was elke maand 1 maal in vergadering bijeen ter controleering der administratie en afdoening van loopende zaken.

Uit dit overzicht moge blijken, dat „Persinggahan" beantwoordt aan het doel waarmede het is opgericht. En daar de ontwikkeling in dit korte tijdperk van 8 maanden grooter is geweest dan waarop bij de tot stand koming gerekend werd, mag zeker de conclusie worden getrokken, dat het Tehuis voorziet in een behoefte, die grooter was dan zelfs door de oprichters werd vermoed.

R. ZUYDERHOFF, Voorzitter.
F. DE MUNNIK, Secretaris.

Eerste Exploitatie-rekening van „Persinggahan", loopende van Juli 1918 tot ulto Dec. 1919.

Debet.

Aan	
Gebouw overdrachtskosten	ƒ 490.—
Verbouwing	„ 6665.69
Inrichting	„ 12130.92⁵
Bedrijfskosten	„ 3100.34⁵
Tractementen	„ 4041.64⁵
Saldo	„ 99.72⁵
	ƒ 26528.33

Credit.

Per	
Subsidie	ƒ 20000.—
Interest	„ 99.33
Vergoeding voor logies	„ 1281.—
Wed. en Weezenfonds voor verbouwing	„ 5148.—
	ƒ 26528.33

Balans.

Aan	
Ned. Handel Mij.	ƒ 3679.09
Meubilair	p. m.
	ƒ 3679.09
Per	
Diverse crediteuren	ƒ 3579.36⁵
Exploitatierekening	„ 99.72⁵
	ƒ 3679.09

S. E. en O.
Den Haag, Maart 1920.

R. ZUYDERHOFF.
F. DE MUNNIK.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Machtsvertoon . . . .

„Het vertoon van de oorlogsvlag elke twee of drie jaren in de groote havenplaatsen kan het Hollandsche gezag wel degelijk baten. Want de openbare meening in Ned.-Indië wordt gevormd in de groote kustplaatsen en vandaar binnenwaarts gedreven." Aldus het oordeel van enkele Kamerleden in de afdeelingen.

Naar aanleiding hiervan zegt de „Sum. Post": Dus zijn deze Kamerleden voor den afbouw van de beide beruchte kruisers, welke onzen beschavingsarbeid in den archipel zullen moeten helpen schragen. Wij willen hopen, dat deze kostelijke woorden in de openbare zitting van de Tweede Kamer herhaald zullen worden. Dan weten we ten minste, wie in den jare 1920 nog met dergelijke principes in zijn hoofd rondloopt. Beschavingsarbeid in één adem genoemd met kanonnen en kruisers. En gelóófd, dat de Inlander zich thans nog zal vergapen aan kleinen kruiser in een der havens van Priok of Soerabaya, terwijl hij er, zoo hij wil, dagelijks grootere ziet verschijnen. in werkelijkheid en op witte doek, dat ook in de binnenlanden trilt en dessaman de geweldige dreadnoughts van onze vrienden Japan, Engeland en Amerika laat zien.

't Idee is werkelijk kostelijk van primitiviteit. Alsof 't zoo uit de historiebladen van J. P. Co is geknipt. Een poging tot demonstratie van Holland's macht ter zee. Met twee lichte kruisersloepjes, vergeleken bij de geweldige bakbeesten die onze buren er op na houden. De oorlogsvlag de Indische wateren om de bevolking in de kracht van ons gezag te doen gelooven...... neen maar, heeren in Den Haag hebben bepaald weer eens blijken gegeven, volkomen op de hoogte te zijn.

Als ze hun zin nu maar niet krijgen. Want 't niet wáár, dat Indië kruisers noodig heeft om beschavingsarbeid te voleinden. Hòlland heeft kruisers noodig om Indië eventueel te verdedigen. kan. Maar laat 't dan ook worden gezegd. En Holland die indrukwekkende scheepkens dan zelf betalen. En niet Indië met de kosten belasten.

Wat wij hier in Indië noodig hebben om rustig te kunnen voortwerken en in 't belang van dit en land werkzaam te kunnen zijn, is niet de oorlogsvlag op 't water, ook niet te land, maar is 't geld noodig om scholen te bouwen, goede woningen, havens, spoorwegen, om de verschrikkelijke ziekten die de volkskracht ondermijnen, te bestrijden, om rechtspraak op het vereischte peil te brengen, een goede politie, desnoods een politie-leger op de been te houden, ten einde de veiligheid van have en goed te verzekeren, een sociale wetgeving in 't leven roepen, enz.

Op d i e n beschavingsarbeid behoort ons gezag rusten. En niet op de vlag van een kruiser!

Het Ingenieurs-Congres.

Alle bladen geven uitvoerig weer de verslagen van het Ingenieurscongres te Batavia. Ook de „Loc.".

Het geldt hier een primeur voor Indië, zegt het blad o.a., die door de heele internationale technische wereld zal worden erkend. Het is het e e r s t e internationale ingenieurscongres, dat in het A z i ë wordt gehouden, het eerste officieele rendez-vous der mannen van de techniek in „de nieuwe landen".

De ingenieurs zijn de opbouwers. In de door oorlog geteisterde oude wereld zijn zij de geroepen herstellers, die het bedrijfsleven weder in zijn voegen hebben te zetten. In de nieuwe landen, die aan het begin staan van een niet te schatten ontwikkeling zijn zij de opbouwers van nieuwe economische constructies, die bij zullen dragen tot herstel van het gestoorde wereldevenwicht. In een tijdperk dat productie en productenverspreiding een levenskwestie van de menschheid is, behooren de ingenieurs tot de redders van het ontredderde, de bronboorders van nieuwe waarden.

„De hulpmiddelen en voortbrengingskracht van het land te versterken, ten einde zijn economische positie stevig te bevestigen", zoo gaf de landvoogd in zijn toespraak tot de congressisten het streven weer van het Nederlandsche bestuur in Indië. En ingenieur Damme wees als congres-voorzitter op de toenemende sociale beteekenis der taak van den ingenieur, die bij al wat hij schept een voorstelling moet hebben van het tempo, waarin zich het maatschappelijk leven wijzigt.

Welnu, deze mannen, van wier kunde en inzicht in komende jaren tot heil der menschheid steeds meer zal worden gevergd, in congres bijeen te weten ter verruiming van hun technischen blik en verdieping van hun sociaal besef, schenkt het gevoel, dat Indië op dit gebied zijn tijd begrijpt. De komst eener uitgebreide afvaardiging van het bestuur der Filippijnen vormt daarvan een erkenning ook van buiten af. En Batavia, „Koninginne van het Oosten",

heeft dan ook terecht het eerste Aziatische ingenieurscongres geestdriftig begroet.

Boedi Oetomo.

Op de jongste algemeene vergadering van B(oedi) O(etomo) heeft deze partij te beslissen gehad over de vraag in hoeverre zij zich wil aansluiten bij de politieke concentratie. Uit het omstandig verslag in de Pers, blijkt dat Boedi Oetomo slechts te vinden is voor een gescheiden samengaan met een verbond van uiterst linkschen, waarvan het den revolutionnairen tendenz vermoedt, al meent het dien nog niet te kunnen bewijzen. Het „getrennt marschieren, vereint schlagen" schijnt Boedi Oetomo de juiste houding toe.

En inderdaad, zegt de „Loc." Wordt Boedi Oetomo door zijn sentiment vanzelf gedreven in de richting der uiterste linkerzijde — de „sini"-partij, zooals dat in het koloniaal politiek jargon is gaan heeten — het verstand der meer ontwikkelden, waaruit deze partij grootendeels bestaat, waarschuwt tegen een te innige vereenzelviging met een groep, die enkel sentiment tot richtsnoer neemt. Zoo wil B. O. dan ook slechts een voorwaardelijk toetreden, uitdrukkelijk vooropstellend behoud van eigen wezen, afwijzend al wat niet past in zijn eigen parlementair program, opeischend behoud van eigen zelfstandigheid in den Volksraad.

Aan dit besluit ging vooraf een debat, waarin de motieven voor deze slechts voorwaardelijke toetreding werden neergelegd. De meening der meerderheid laat zich misschien het beste samentrekken in deze uitspraak van den voorzitter van het hoofdbestuur: „de weg naar ontwikkeling en vrijheid staat open door middel van de scholen en de locale raden:" Dat is dus de evolutionnaire weg.

Men kan verwachten, dat door de politieke concentratie geen voorwaardelijke toetreding zal worden aanvaard. Aan deze vrijheidlievende zijde pleegt men sterk te werken met de categorische imperatief. Maar dit zal B. O. dan niet schaden. Het zal zijn krachtig vooruitstrevende politiek zelfstandig kunnen voortzetten en winnen aan sterkte en gezag naar mate het meer toont te bezitten een eigen, aan zich zelf helder, politiek karakter. Het zijn op den duur niet de meeloopers, die zich in de politiek het best weten te doen gelden, doch zij die rustig en zelfbewust voortgaan op een eigen weg.

De opoffering.

Het „N. v. d. D." vernam, dat het afdeelingsbestuur te Weltevreden van het I(ndo) E(ropeesch) V(erbond) van het Incassokantoor...... 358 kwitanties onbetaald had terug ontvangen. De eerste maal reeds 358 kwitanties onbetaald geretourneerd!......... Misschien is het nog een succes, dat niet àlle kwitanties onbetaald bleven merkt het blad op, want er zijn ter plaatse wellicht meer dan 400 leden. Maar hoe het zij: het begin is weinig bemoedigend.

Dit bericht verwondert de „Java Bode" in geenen deele. Het blad schrijft: Wie de oorzaken wil opsporen heeft het bedroevende feit te constateeren, dat de Indo-Europeaan niet de opoffering kent.

Weer kunnen wij te rade gaan bij de moderne vakorganisaties, ook die van Nederland, waar jaren lang de arbeider zijn contributie betaalde, zonder dat hij de resultaten van zijn lidmaatschap zag. Hij kende het altruïsme, het zich geven voor anderen, zonder direct aan zich zelf te denken. Hij contribueerde voor de toekomst, voor een betere maatschappij, zij het niet voor hem, dan voor zijn kinderen.

De Indo-Europeaan, evenals de Inlander, kent nog niet het zich geven voor het algemeen belang. Het Individualisme doet in Indië veel kwaad.

Wij zien het bij de pogingen om coöperaties op te richten, wij zien het ook weder bij het I. E. V. Het gevoel tot de groote massa te behooren, welke tot plicht heeft zich zelf een betere toekomst te verschaffen, ontbreekt. De groote drang, om de toekomst zelf te maken, is niet aanwezig. Men wil dat enkele voormannen er voor zorgen, maar zelf de hand aan den ploeg slaan doet men niet. De zoo vaak verguisde arbeider heeft door zijn organisaties het beste bewijs gegeven wat samenwerking vermag.

Ook het „N. v. d. D." citeert bovenstaand betoog en voegt er aan toe: Hoezeer het ons spijt, wij kunnen tegen deze woorden niets aanvoeren! Het blad heeft volkomen gelijk! Juist waar het geldt het I. E. V. — door deze Redactie in het leven geroepen — doet de zaak ons leed. Maar kunnen wellicht de woorden van de J. B. hier iets ten goede uitwerken? Wij deden in den loop der jaren zoo vaak een beroep op de Hiergeborenen in verband met het saamhoorigheidsgevoel, en helaas: steeds zonder eenig succes. Zij allen, de Indo's, willen niet inzien, welke belangen hier op het spel staan. Niet voor ons, d o c h u i t s l u i t e n d v o o r h e n! Wellicht dat de woorden van de J. B. eenig effect sorteeren. Doch wij blijven vreezen!......

Port-Saïd en Colombo.

Het is wellicht niet ondienstig, aldus het „Soer. Hbl.", passagiers nog eens op het hart te drukken, vooral voorzichtig te zijn, indien zij te Colombo of Port-Saïd aan wal gaan, zich niet in te laten met allerlei z.g. gidsen en kleine kooplieden, die het den passagiers zoo lastig kunnen maken. Weliswaar is de toestand te Port-Saïd gelijk wij onlangs meldden, sedert het verblijf der Australische troepen veel verbeterd, doch naar wij thans in de „Times of Ceylon" lezen is de toestand te Colombo nog altijd minder veilig. Zoo werd eenige dagen geleden weder een passagier van een stoomschip gemolesteerd.

Naar aanleiding hiervan schrijft de „Times": Onze stad heeft, jammer genoeg, een slechte reputatie ter zake en het is aan de politie-autoriteiten om iets te doen ten einde de schaamtelooze exploitatie van vreemdelingen langs de hoofdwegen, telkens wanner een passagiersschip in de haven ligt, te voorkomen. Handlangers van tokohouders en een zekere groep van ricshaw-trekkers meenen met alle menschen van boord vrij spel te hebben, een oordeel, waaraan de doorsnee-passagier met een verwonderlijke lichtgeloovigheid beantwoordt.

Geen Zending in Bantam.

Aan O. E. van der Brug, zendeling-leeraar in dienst van de Nederlandsche Zendingsvereeniging te Rotterdam, is toelating verleend tot uitoefening van zijn dienstwerk in de residentiën Batavia, Preanger en Cheribon, onder mededeeling *dat tegen die toelating bezwaar bestaat wat betreft de residentie Bantam. (Bat. Nwsbl.)*

UIT DE INDISCHE PERS.

„Luchtzuivering". In de *Neratja* van 1 April 1920 kan men de mededeeling vinden, dat de voorzitter van de centrale Sarikat Islam, de heer Tjokroaminoto namens deze vereeniging eene klacht heeft ingediend bij den Procureur-Generaal van het Hooggerechtshof in Ned.-Indië, waarin de intriges zijn bekend gesteld, welke de verschillende inlandsche autoriteiten, vanaf de loerahs tot aan den Regent van Garoet, in de bekende strafzaak van de afdeeling B der Sarikat Islam, op touw hebben gezet.

In die klacht worden alle personen met name genoemd en tevens omschreven de handelingen, waaraan zij zich hebben schuldig gemaakt en welke door den adressant worden gekwalificeerd als te zijn „verboden" en „vuil".

De rechter heeft dus nu deze zaak in handen en als hij zijn taak ernstig en onpartijdig opvat, dan kan hij de al te vuile lucht in de Garoetsche ambtenaarswereld zuiveren niet alleen, doch ook de Sarikat Islam zuiveren van de blaam, welke op haar geworpen is.

Het Binnenlandsch Bestuur zegt, dat het onderzoek in de zaak van de Afdeeling B der Sarikat Islam heeft aangetoond dat dit eene geheime vereeniging is, welke ten doel heeft de omverwerping van het Nederlandsche Gezag in Ned.-Indië en dat de actie van deze geheime vereeniging wordt gesteund door de leiders van de Centrale Sarikat Islam.

Doch de buitenwereld heeft reeds genoeg van de

Garoetsche komedie, welke moet aantoonen, dat de Sarikat Islam eene vereeniging van schavuiten is, welke een gevaar oplevert voor de rust en orde in Ned.-Indië en dus het algemeen belang schaadt.

En, om nu waar te maken dat dit niet zoo is, daarvoor is de klacht aan de bevoegde autoriteit ingediend.

De Sarikat Islam is nu als beschuldiger opgetreden en heeft in de klacht met bewijzen gestaafd op welke wijze de Regent van Garoet met zijne ondergeschikte bestuursambtenaren in de afdeeling B-zaak met bedreigingen is opgetreden en door misbruik van gezag valsche getuigenverklaringen heeft weten te verkrijgen.

Dit geschiedde door onwettige aanhoudingen in en buiten de gevangenis, vergezeld van het in de boeien slaan, zoomede door het toebrengen van lichamelijk leed of door het kwetsen van de menschen tengevolge van het bezigen van ruwe taal. Ook had het aanjagen van vrees plaats.

Dit alles is in de officieele klacht op zulk eene duidelijke wijze aangetoond, dat het aannemen van eene stilzwijgende houding onmogelijk is geworden en dat de rechter niet kan verklaren dat het administratief gezag heeft aangetoond, dat van al hetgeen is voorgebracht geen woord waar is, zooals o.m. in de Nederlandsche nieuwsbladen is gedaan in den vorm van het opnemen der Aneta-berichten.

De schrijver van dit artikel kan het haast niet aannemen dat de rechter deze klacht zou willen doodzwijgen en wijst de lezers op de omstandigheid, dat de klacht nog niet lang geleden is ingediend en de rechter zich nog niet openlijk kon verklaren.

Bovendien, vóór dat de klacht bij het Openbaar Ministerie werd ingediend, heeft de heer Tjokroaminota op de onderwerpen, waarvan hier sprake is, in den Volksraad reeds de aandacht gevestigd.

De schrijver van dit artikel is van meening, dat de persoon van den heer Tjokroaminoto in zijne aanklacht oprecht is.

En het is wegens die oprechtheid, dat hij het uitschreeuwt, dat hij als getuige de gelegenheid hoopt te hebben den rechter te toonen en toe te lichten, hoe deze zaak van de afdeeling B in elkander zit en hoe hij de Sarikat Islam wil schoonwasschen van al de leugenachtige aantijgingen, waarvan zij het voorwerp is geweest.

De schrijver, als lid van de Sarikat Islam niet alleen, doch de geheele Inlandsche wereld, vraagt en eischt de bekendstelling van de geheele werkelijke waarheid, welke alleen in staat is de vuile lucht te zuiveren en de vraag te beantwoorden of de Sarikat Islam al dan niet eene slechte vereeniging is.

Aan den rechter staat het thans het antwoord op die vraag te geven.

Wil hij dat kunnen doen, dan zal, naar schrijver's meening, de regent van Garoet, zóólang als het onderzoek van de klacht duurt, zijn Regentschap moeten verlaten.

Want, zóó lang de loerah's hun „Radja" in zijn Regentschap zien, zóó lang is alles mogelijk.

Uit oprechtheid en in het belang van de zaak, doet de schrijver daartoe het eerbiedig verzoek aan hen, die het aangaat.

De kleur van de Sarikat Islam zij aan het geheele Inlandsche volk bekend.

Bezwaren, welke bij de belastinginning op Java worden ondervonden. Ganten Seta schrijft in de *Neratja* van 1 April 1920, met betrekking tot de actie van de Sarikat Islam op Java, het navolgende:

Nog niet zoo heel lang geleden had in een der bestuursdistricten van de afdeeling Tegal een vergadering van dessahoofden plaats.

De tjarik en de assistent-wedono's waren aanwezig, terwijl de controleur later ook verscheen en toen het onderwerp van den achterstand der belastingen besprak.

Als reden daarvan gaf één der loerah's op de tegenwerking van de zijde der Sarikat Islam.

De loerah verklaarde, dat de leden van deze vereeniging weigerden te betalen en de personen, die met de inning waren belast, uitfloten, als zij om betaling vroegen.

De assistent-wedono sprak van het in den weg leggen van moeielijkheden van de zijde der Sarikat Islam.

De controleur, het niet onmogelijk achtende, dat men van de zijde der Inlandsche hoofden de vereeniging in een kwaad licht wilde stellen, verlangde nadere opheldering en toen deelde één der tjariks als oorzaak van den achterstand mede, dat de Sarikat Islam reeds een rekest aan het Europeesch Bestuur had ingediend, met verzoek om de bestaande belastingregeling, die voor de bevolking te bezwarend bleek te zijn, in milderen zin te wijzigen en dat daarop nog geen antwoord was ontvangen.

Op de vraag van den controleur, hoe lang het was geleden, dat het rekest werd ingediend, antwoordde de tjarik 2 jaren.

De stemming van den controleur, welke in het begin van de vergadering niet van de beste was, wijzigde zich na deze mededeeling, welke door hem werd begrepen, hetgeen tot het gevolg had, dat de vrijmoedige houding van dezen tjarik door het bestuur niet werd beschouwd als eene overmoedige daad, zooals zoo dikwijls plaats heeft, hoewel de gegeven aanwijzingen tal van malen het bestuur voor onvoorzichtige beslissingen hebben behoed.

Die vrijmoedige verklaringen van de hoofden zijn ook zóó dringend noodig om de overdreven rapporten van de hoofden der fabrieken te neutraliseeren.

Wanneer bijv. eenig suikerriet is gestolen, dan wordt dit feit al spoedig opgeblazen tot diefstal op eene uitgestrektheid van verscheidene baoe's.

Wanneer er gebrek is aan water op eene uitgestrektheid van 2 baoe's, wordt deze in het rapport van den administrateur al spoedig tot 20 baoe's uitgebreid.

En op die wijze geraken het volk en de hoofden in de war.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

„Buitenlandsche opvoeding." In de maand Maart 1920 is per s.s. „Van Rees" van Tandjong Priok naar Singapore vertrokken de heer Tjoa-Tjin-Som met bestemming naar Londen, alwaar hij zijne studies en opvoeding wil voltooien.

Dit jonge mensch is 21 jaar oud en de vijfde zoon van den heer Tjoa-San-Tjat, handelaar te Tjitjoeroeh (Preanger).

Hij begon zijne Engelsche lessen in het jaar 1908 op de Methodistenschool te Buitenzorg en vertrok, toen hij de IVde klasse had afgeloopen, in 1913 naar Singapore, alwaar hij den cursus op het Raffles-instituut zou volgen.

In 1914 brak evenwel de Europeesche oorlog uit en aangezien de vader de toestanden te Singapore toenmaals niet vertrouwde, riep hij hem terug, om hem in 1915 weder derwaarts te zenden.

In de laatste helft van 1919 slaagde hij in het eindexamen van genoemd instituut en keerde toen naar de ouderlijke woning terug.

Thans zal hij te Londen de universiteit bezoeken. *(Perniagaän 29 Maart 1920).*

Voorloopige regeling van de Shantung-zaak. De *Perniagaän* van 31 Maart 1920 meldt, dat het Chineesche Centraal Gouvernement een telegram heeft ontvangen van Dr. Wellington Koo, Chineesch Minister te Washington, thans hoofd van de Chineesche delegatie te Parijs, waarin deze te kennen geeft, dat het vredestractaat ten aanzien van de Shantung-zaak zal worden gewijzigd en dat dit door het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden is aangenomen.

Volgens hetzelfde bericht heeft dit onderwerp de belangstelling van de geheele wereld en verzocht hij aan de Regeering om aan den heer Jang, Chineesch zaakgelastigde te Washington, op te dragen de publieke opinie in de Vereenigde Staten van Amerika voor te lichten en deze voor zich te winnen.

De Chineesche Regeering heeft zich met de beschouwingen van den heer Wellington Koo vereenigd en tevens de beschikking genomen dat zij zich niet meer zal laten beïnvloeden door telegrammen uit de provinciën, aangezien de inhoud daarvan telkens met elkander in strijd is.

De regeling der voedselvoorziening in Ned.-Indië. In de *Pewarta Soerabaija van* 3 April 1920 geeft de overzichtschrijver als zijne meening te kennen, dat in theorie de oprichting van een Raad, die de voedselvoorziening in Ned.-Indië in handen neemt, eene schoone zaak is, welke met groote helderheid in het blad „De Taak" door den heer Kiewiet de Jong en in den Volksraad door den ingenieur Cramer is uiteengezet.

Hoewel de loffelijke bedoeling van die instelling is het levensbestaan van alle inwoners in Ned.-Indië te verlichten en hongersnood te voorkomen, zoo twijfelt de schrijver toch aan de praktische uitvoerbaarheid daarvan, aangezien de groote menigte in deze aangelegenheid niet eenstemmig denkt.

Ten einde dit te begrijpen, moet de menigte eerst weten op welk eene wijze zulk een Raad is samengesteld.

Worden daarvoor bijv. alleen Volksraadsleden aangewezen, dan is de massa zeer zeker daartegen gekant, in aanmerking genomen de omstandigheid dat zij de bewering, als zoude de Volksraad het volk vertegenwoordigen, niet aanvaardt.

De in de laatste maanden door den Volksraad genomen beslissingen bevestigen deze meening.

Het lijdt geen twijfel of er zijn Volksraadsleden die hun taak plichtmatig opvatten, doch van allen kan dat niet worden gezegd.

Bovendien heeft de Volksvertegenwoordiging in Nederland ook nog medezeggingschap bij de beslissingen van den Volksraad, hetgeen niet zou moeten kunnen gebeuren.

Benoemt men in den Raad van de voedselvoorziening alleen of hoofdzakelijk landsdienaren, dan gaat het volk daarmede zeker niet accoord.

Dit wil den Raad zien samengesteld uit gekozen leden van de verschillende vereenigingen, welke geleidelijk in Ned.-Indië zijn in het leven geroepen.

Of de Regeering echter een op zulke wijze gevormden Raad zou willen erkennen, is eene vraag, welke niet zoo gemakkelijk is te beantwoorden.

Volgens schrijver's persoonlijke meening wordt de behoefte aan een Raad van de voedselvoorziening niet bepaald gevoeld, om reden zulk een Raad, aangenomen dat hij er was, toch slechts een adviseerend lichaam zou zijn.

Tegen een afwijzende beslissing van de Regeering zou zulk een Raad niets kunnen doen.

Een Raad zonder uitvoerende macht heeft, volgens den schrijver, geen reden van bestaan en is praktisch zonder eenige waarde, als de Regeering vasthoudt aan de adviezen van de betrokken departementschef en hare andere eigen adviseurs.

Iets geheel anders zou de toestand worden, wanneer aan zulk een Raad voor de voedselvoorziening eigen bevoegdheden werden toegekend.

Het denkbeeld der socialisten van een economischen Raad was eigenlijk al dood voor dat het geboren werd en behoeft ook niet in praktijk te worden gebracht, wanneer de Gemeenteraden maar hun plicht begrijpen en goed opvatten, zonder aanzien des persoons en zonder te letten op huidskleur, afkomst en eigenbelang.

Waar door allen belasting wordt betaald, geve men allen ook gelijke rechten.

In de praktijk is het op het oogenblik nog verre van dien toestand af en daarom is schrijver's meening dat de regeling der voedselvoorziening moet worden overgelaten aan de bestaande Indische politieke vereenigingen.

De herzieningscommissie. Volgens denzelfden schrijver heeft de herzieningscommissie in haar voorstel aan de Regeering in overweging gegeven den Raad van Indië op te heffen en gaat hij daarmede geheel accoord. Niet alleen dat op die wijze een belangrijke som gelds ter beschikking komt die voor andere doeleinden kan worden besteed, doch het werk der directeuren van de departementen zal veel beter tot zijn recht komen.

De maatregel sluit trouwens geheel aan bij de praktijk, aangezien de Raden van Indië, vóórdat zij hunne adviezen indienen, toch bij de departementchefs inlichtingen inwinnen.

Hoevele malen de Raad van Indië de Regeering voor het begaan van fouten heeft behoed, meldt de schrijver niet.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Orgaan van de Vereeniging „Indië Weerbaar".

No. 6 van den 2en jaargang (de datum van verschijning wordt niet gemeld) bevat o.a.: Een grootsch werk (de Radio-verbinding Indië—Holland), door J. Feith. — Herdenking van de Lombok-expeditie (1894—1919). — Ned. Oost-Indië dient zichzelf in Indisch-nationalen zin te verdedigen onder leiding van het moederland, door Paideia. — Herleving van de „Pasar-Gambir" te Batavia, door H. E. Steinmetz. — Uit het leven van een Indisch Generaal (J. Penning Nieuwland, 1795—1858), door C. V.

Publicaties van het Ned. Indisch Landbouw-Syndicaat.

In afl. VIII van den loopenden jaargang vindt men interessante gegevens over een door de Malangsche Landbouwvereeniging gehouden enquête, gehouden met het doel een juist beeld te krijgen van de economische en politieke toestanden op de bij die vereeniging aangesloten landbouwondernemingen. — In afl. IX (als Bijlage 3) de tekst eener voordracht van den heer T. Ottolander over „De verhouding van de Erfpacht tot het werkvolk".

Mededeelingen van den Burgerl. Geneesk. Dienst.

Inhoud van deel VIII, anno 1919: Onderzoekingen over de immuniteit van kippen tegenover pest, door P. C. Flu. — Proeven ter immuniseering tegen pest, door P. C. Flu. — De nitroco-indolreactie, door J. Groenewege. — Id. van deel IX: Twee onderwerpen uit de Malariaepidemiologie, door W. Schüffner. — Rapport over proeven nopens de ontwikkeling van malariaparasieten in eenige Anophelinen, door Dr. N. H. Swellengrebel. — Malariabestrijding bij de inlandsche bevolking door middel van chininisatie, door Dr. J. T. Terburgh. — Aanvulling op de beschrijving van larven van Ned.-Ind. Anophelinen, door Dr. N. H. Swellengrebel en J. M. H. Swellengrebel-de Graaf.

Mededeelingen.

In het 2e stuk van dl. 64 der „Mededeelingen" (Tijdschrift voor Zendingswetenschap) vervolgen Dr. A. C. Kruijt en diens zoon J. Kruijt hun uit geographisch oogpunt belangrijk opstel: Een reis door het westelijk deel van Midden-Celebes. — Jkvr. H. B. de la Bassecour-Caan vervolgt haar mededeelingen over zendeling Willem Luyke; thans vermeldt schr. zijne verrichtingen op Haroekoe en Ambon. — Over de organisatie der Christen-Gemeenten op Oost-Java schrijft zendeling C. W. Nortier. — Zendeling M. van der Klift publiceert een opstel over Mekongga (officieele naam Kolaka), een streek op Zuid-Oost-Celebes, waarvan men, voor dat de zending er zich vestigde, heel weinig afwist. — Overigens de gewone rubrieken: Uit de Javaansch-Maleische pers. — Belangrijke verschijnselen op Zendingsgebied. — Literatuur.

Het Indische Leven.

Onder het opschrift „Uit Marind-land", geeft Pr. P. Vertenten in No. 41 van het Indisch Leven een interessant kijkje op het leven der Marindineezen (of Kaja's-Kaja's) van Zuid-Nieuw-Guinea. De schr. geeft er eenige illustraties bij van zeer karakteristieke Papoea-koppen, door hem zelf geteekend. Ook in de Java-Post van 28 Mei vindt men een dergelijke bijdrage van Pr. Vertenten, getiteld: Merauke. Zij en wij.

De Reflector.

In No. 22 een hoofdartikel: „Een opmerkelijke rede van den heer Colijn" getiteld, waarin de schr. doet uitkomen, dat een eventueele benoeming van den heer C. tot Gouv.-Gen. niet in het belang van Indië zou zijn.

In No. 23 schrijft M. M. over het Indische drukpersreglement, door hem genoemd een antiquiteit op het gebied van wetgeving.

Een nieuw periodiek op cultuurgebied.

Van het Algemeen Proefstation voor Thee te Buitenzorg ontvingen we, aldus de Deli Ct., het eerste nummer van een tijdschrift dat bedoelt te zijn eenzelfde uitgave als Quarterly Journal van de Britsch-Indische Theeondernemers. Opgenomen zullen worden verslagen en rapporten, resultaten van enquêtes, verslagen over door het personeel van het Theeproefstation gehouden voordrachten, discussies over actueele onderwerpen, enz., alles in nauw verband staande met de theecultuur.

Na een inleiding van den directeur van het proefstation, dr. Ch. Bernard, worden enkele artikelen over het plukken der thee, het teeren van snoeiwonden,

kalkbemesting, enz. opgenomen; voorts is er een rubriek ziekten en plagen, van de hand van dr. Bernard, diverse aanteekeningen, referaten, enz.

Enkele der artikelen zijn geïllustreerd met zeer scherpe foto's.

Mededeelingen van het Proefstation voor Thee.

No. LXVII bevat een tweetal geïll. bijdragen over een voor de theecultuur schadelijk insect, n.l. Over de bloemknopwants van de thee, door Dr. W. Roepke en Over de theezaadwants, door Dr. Ch. Bernard.

De Indische Gids.

De Juli-afl. opent met een artikel van den heer A. Franssen Herderschée over de klappercultuur als middel tot bevordering van de welvaart der bevolking. Het doel is meer belangstelling op te wekken voor genoemde cultuur, speciaal als volkscultuur, het aanbrengen van verbeteringen in de bestaande methoden, zoomede er uitbreiding aan te geven om zoodoende den inlander tot grooter welvaart te brengen. — De hr. P. J. Zürcher Jr. behandelt een interessant vraagstuk, n.l. of Indië „groote mannen" heeft. Spr. laat de tegenwoordige „voormannen" de revue passeeren, om dan te besluiten, dat zich onder het Indische volk van heden wel knappe koppen, maar geen groote mannen bevinden. Vermoedelijk zullen eerst onze kinds-kinderen ervan kunnen spreken, meent schr. — Dr. H. F. C. ten Kate publiceert eenige losse bladen uit een oud reisverhaal (van 1905) met betrekking op Ceylon. — Overigens de gewone maandelijksche rubrieken, in een waarvan een (aan het Handelsbl. ontleende) necrologie van Dr. E. B. Kielstra.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 15: De Gouverneurs-Generaal van Oost-Indië. XIX. Christoffel van Swol (met portret), door N. — De geest onder en jegens de bevolking van Ned.-Indië, door A. le Clercq. — Postenleven, door F. J. van der Lijke-Prins. VI. Een Bonisch vischfeest.— Verder zeer mooie afbeeldingen, welke evenwel op den tekst geen betrekking hebben.

De Vulkanen van Flores.

In het Zeitschrift für Vulkanologie (Band V) een mooie studie (met kaarten en plaatjes), getiteld: Einige Notizen über die Vulkane auf der Insel Flores (Nied. Ost-Indien), door J. J. Pannekoek van Rheden. Schr. bevond zich op genoemd eiland in de jaren 1910—'11, voor het verrichten van mijnbouwkundige onderzoekingen (tinerts).

Anthropos.

We ontvingen weder een aflevering van het uitmuntend geredigeerde tijdschrift „Anthropos" (uitgave van Pr. W. Schmidt te St. Gabriël-Mödling bij Weenen). Deze afl. (Heft 5—6 van Band XII—XIII) is gedateerd Sept.—Dec. 1917—'18, maar eerst nu verschenen. Een tweetal bijdragen uit den rijken inhoud vragen onze aandacht, n.l.: Das tägliche Leben der Papua, von Pr. Fritz Vormann en Das Problem des Totemismus. Eine Diskussion über die Natur des Totemismus und die Methode einer Erforschung. 15. Die Psychologie des Totemismus, von Dr. Richard Thurnwald.

Weekblad voor Indië.

In het Nr. van 6 Juni vervolgt G. J. D. zijne beschouwingen over het Algemeen Ingenieurs Congres (Batavia 8—15 Mei 1920). — Verder korte bijzonderheden over een Britsch-Indische commissie, die een studie komt maken over de suikerindustrie op Java, om in eigen land daarmede voordeel te doen; ontegenzeggelijk is er voor die commissie heel veel te leeren, want wel is waar zijn in Britsch-Indië ongeveer 1.200.000 acres met suikerriet beplant, maar het rijpe riet heeft nauwelijks de dikte van een sigaar en een lengte stellig van nog geen twee voet.

Algemeen Landbouw Weekblad voor Ned.-Indië.

Het Nr. van 11 Juni bevat de volgende oorspronkelijke bijdragen: Algemeene plantenteelt, door A. de Koning (vervolg). — Causerieën over natuurwetenschap (vervolg), door H. van Meurs. — Crotalaria Usaramoensis (een groenbemester), door F. W. R. — Arbeid op Java en in de Buitengewesten, door Dr. R. Broersma. — Proeftapping 2-jarige boompjes, selectie en contra-selectie, door C. M. Hamaker. — In de rubrieken cultuur- en landbouwberichten o.a.: Eenige mededeelingen omtrent Lemongras-olie. — Beveiliging tegen inbraak en brand op ondernemingen. — Kasregister voor de bergcultures.

Sint-Claverbond.

Het Juli-Nr. opent met een levensbeschrijving door Pr. W. C. van den Heuvel van Pastoor H. van Meerwijck (Directeur van het St. Vincentiusgesticht te Buitenzorg en aldaar overleden 18 Sept. 1919). — Pr. H. J. J. Jansen schrijft over het bezoek van Z.Exc. den Gouv.-Gen. aan de Minahassa in October van het vorig jaar. — Verder noteeren we uit dit nummer: Uit het verleden der Wereld-Missie. 5. Leven van de zalig verklaarde Atjehsche martelaren, door A. Kortenhorst, z.g. Hoofdstuk XVII.

De Ingenieur.

De ir. A. van der Ham schrijft in Nr. 29 eene verhandeling over een cokesoven-installatie voor de Ombilinmijnen te Sawah-Loento, een voor Ned.-Indië nieuwe industrie. — Verder bevat hetzelfde nummer een opstel van ir. J. Th. Gerlings: „Een spoorweg in Noord-West-Borneo", naar aanleiding van het onlangs verschenen geschrift: Verslag eener spoorwegverkenning in Noord-West-Borneo, door J. C. F. van Sandick en V. J. van Marle.

De Waterstaats-Ingenieur.

Behalve eenige zuiver technische bijdragen bevat het April-Nr. nog een opstel van ir. F. W. Th. van Oordt: Belangstelling van Nederland in de nooden van Indië, waarin de oorzaken van het groote verloop onder de ingenieurs in 's Lands diensten worden aangewezen. — Onder „ingezonden" schrijft dezelfde over bezoldiging van ingenieurs in tijdelijken Staatsdienst en H. Birkel Smith over uitrustingskosten voor buitenlandsche ingenieurs.

Orang Peladang.

De hr. B. Alkema besluit in het Juni-Nr. zijne beschouwing over „Zondagsrust in de cultures". — De hr. W. H. van der Eijken brengt verslag uit eener in Den Haag gehouden raadsvergadering van het Indonesisch Verbond van Studeerenden.

De Banier.

In het Nr. van 11 Juni het slot van het (aan „Mededeelingen" ontleende) belangrijke en deskundige artikel van zendeling E. J. van den Berg: De Parhoedamdambeweging in de Bataklanden. — Een ander interessant en vrij uitvoerig artikel, onderteekend F. G., is getiteld: „Waarvan leeft de Inlander", eene poging om te komen tot het inzicht van de inkomsten van den gewonen dessaman.

Het Nederlandsche Zeewezen.

Het Nr. van 16 dezer bevat een korte beschrijving van het gewest Djambi (met kaartje), blijkbaar van iemand die met de plaatselijke toestanden van den allerlaatsten tijd bijzonder goed op de hoogte is. De banale uitdrukking aan het slot dat de Europeesche bevolking van de hoofdplaats „steeds de grootste ruzie onderling heeft", lijkt ons kwetsend voor het geringe aantal aldaar gevestigde Europeanen en had de schr. o.i. beter in de pen kunnen houden, ook omdat ze de waarde van zijn stuk niet verhoogt.

Onder kolonialen en ketting-gangers.

We vestigen alsnog de aandacht op het in 1919 (bij E. Venema te Groningen) verschenen boekje van P. de Zeeuw J.Gzn.: Onder kolonialen en kettinggangers. Leven en arbeid van zendeling J. J. Wijnveldt (met portretten, andere illustraties en een kaartje), waarin de schr. het welbestede leven schetst van den in den titel genoemden zendeling, die o.a. als veldprediker de Lombok-expeditie heeft medegemaakt en daarna heeft gearbeid onder de dwangarbeiders te Sawah-Loento (Sumatra's Westkust).

De Indische Mercuur.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 29: Kroniek van de voortbrenging en de verdeeling van de suiker, door Dr. H. C. Prinsen Geerligs (vervolg). — De opbrengst van den Cuba-suikeroogst van 1920, door Dr. H. C. Prinsen Geerligs. — Economisch overzicht van Ned.-Indië, de Straits Settlements, Burma en China over 1919 (vervolg). — De plantage-rubber in Suriname gedurende 1919. — Kultuurberichten, zoomede de overige geregelde rubrieken.

Picturesque Netherlands East-Indies.

No. 7 van Vol. I bevat twee mooi geïllustreerde artikelen: From Sindanglaya to Garoet en From Bandoeng to Garoet. — No. 8 beschrijft Bandoeng en „Water-power in Netherlands East-India". Alles voor touristen om te watertanden!

Een Indisch periodiek te Londen.

In Juni is het eerste nummer verschenen van een maandschrift „published by the British Chamber for the Netherlands East-Indies" te Londen, hetwelk zich uitsluitend ten doel stelt de belangstelling voor Indische nijverheid, handel en cultures aan te wakkeren.

De eerste nrs. (ook het Juli-Nr. heeft reeds het licht gezien) bevatten verschillende korte bijdragen op dit gebied.

Indisch Militair Tijdschrift.

Uit den inhoud van het Mei-Nr.: De ondersteuning van Infanterie en de bevelvoering in het licht van ons voorloopig gevechtsvoorschrift voor de Bereden Artillerie, door K. F. E. Gerth van Wijk. — Een belangrijke beslissing ten aanzien van het beklagrecht door het Hoog Militair Gerechtshof genomen, door Mr. P. A. F. Blom. — Een en ander over de Japansche weermacht gedurende het jaar 1919. — Het communistisch gevaar in het Oosten. — Verplichte krijgsdienst in de Straits Settlements.

* * *

Ten besluite nog eenige titels.

Mevr. K. M. J. Catenius-van der Meijden. Huiselijke dineetjes en partijtjes. Decors, vormen, enz., menu's en recepten voor dergelijke dineetjes (zoowel voor Holland als voor Indië). (Batavia, G. Kolff en Co., f 1.50).

Dr. A. A. Fokker. Kitab-tjonto-soerat-Melajoe. Maleisch brievenboek en woordenlijst, enz., enz. 4e druk, vermeerderd en verbeterd. (Leiden, E. J. Brill. f 2.50).

Oom Henri. De geschiedenis van Boentoeng en andere verhalen uit het werkelijke dierenleven in Indië voor jongens van 8 tot 12 jaar. (Batavia, G. Kolff & Co. f 1.25).

J. Sidoewa. Maleisch in het dagelijksch leven. Nieuwe methode om in zeer korten tijd laag-Maleisch te spreken en te verstaan. 2e druk. (Amsterdam, J. T. Swartsenburg. f 0.90).

Vorstenlandsche agitatie. (Nationale Staatkundige Gids. 15 Juli 1920).

United States Rubber plantations on island of Sumatra the largest in the world. A great industry only ten years old. (The United States Rubber Export News, July '20).

De Kaap de Goede Hoop van 1803 tot 1806, door J. R. J. Ph. Cambier. (Onze vloot, 1920, blz. 65).

Recente ontwikkeling van het arbeidersvraagstuk in Ned. Oost-Indië, door P. Endt. (Economisch-Statistische Berichten, 1920, blz. 465).

Waarom Multatuli ontslag nam, door K. Vos. (Tijdspiegel, 1920, I, blz. 405).

Resultaten malariaonderzoek te Tegal, door H. F. Tillema. (Tijdschr. voor Sociale Hygiëne, 1920, blz. 95).

Onderzoekingen over mikrofilariën van mensch en hond in Suriname, door C. Bonne. (Tijdschr. voor vergelijkende Geneeskunde. Dl. V (1919—'20), blz. 194).

Het radio-ontvangstation voor Indische signalen op de Blaricummer Meent, door P. C. Tolk. (Radio-Nieuws 1920, blz. 163).

Geneeskundige en hygiënische verzorging op en om suikerfabrieken, door Prof. J. J. van Loghem. (Archief voor de Suikerindustrie in Ned.-Indië. Juni '20).

Suriname.

In „Het Koloniaal Weekblad" hebben wij meer dan eens betoogd, dat men het aantal buiten echt geboren kinderen in Suriname niet als maatstaf mag gebruiken van de „zedelijkheid" in die kolonie.

Ziehier wat Mr. G. J. Fabius — op wiens artikel in de „Vragen des tijds" van deze maand wij in ons vorig nummer de aandacht vestigden — hieromtrent te zeggen heeft, in verband met de vraag of de Surinaamsche bevolking voldoet aan de eischen, die voor de economische ontwikkeling van het land noodig zijn:

„Van den natuurlijken bevolkingsaanwas door geboorte heeft men bij de eigenlijke Surinaamsche bevolking weinig te verwachten. Vooral van kerkelijke zijde wordt dat dikwijls verklaard uit haar onzedelijkheid en uit het groote percentage van de buitenechtelijke geboorten als gevolg daarvan. Deze verklaring is echter even onjuist als zij voor de hand schijnt te liggen. Er bestaat in Suriname geen enkele reden, waarom de bevolking ook door natuurlijke geboorten niet zou kunnen aangroeien. Zulke geboorten worden als een volkomen normaal iets beschouwd; schande is er niet aan verbonden; de maatschappelijke en financieele toestand van de ongehuwde moeder is over het algemeen niet slechter dan die van de gehuwde; men pleegt dan ook voor zijn buitenechtelijke kinderen even goed, of even slecht als men wil, te zorgen als voor wat men in Suriname „getrouwde" kinderen noemt.

Onzedelijkheid is daaraan volkomen vreemd. Een groot deel van de Surinaamsche vrouwen worden geen „trouwmisie" (gehuwde vrouw) om dezelfde reden waarom bijv. de vrouw van een boerenarbeider zich geen „Mevrouw" laat noemen. Een zekere angst om zich te laten rukken uit het verband, waarin men thuis behoort; een zekere schroom om zich iets aan te matigen wat alleén aan den hoogeren stand der blanken en daarmede overeenkomenden voegt; gezonde vrees voor excentriciteit en loffelijke bescheidenheid dus!

Want het huwelijk behoort nu eenmaal niet tot de zeden van de Surinaamsche bevolking. Goed beschouwd is voor haar niet de natuurlijke geboorte, maar het huwelijk on-z e d e-lijk.

De oorzaak van dezen voor argelooze Europeesche hersenen volkomen onbegrijpelijken toestand, kan voor een gedeelte toegeschreven worden aan den invloed van de slavernij, die geen huwelijken tusschen slaven kende. Eigenlijk ligt zij echter nog veel dieper. De vrijgemaakte slaven zouden ook in dit opzicht niet geschroomd hebben hun vroegere meesters na te bootsen, wanneer hun instinct hen daarvan niet weerhouden had. Want de tegenzin tegen de Europeesche huwelijkswetgeving vloeit zeer natuurlijk voort uit de matriarchale opvattingen, die de Aethiopiërs omtrent de paring der geslachten hebben. En waarom zouden wij nu de gevolgen daarvan bij de Surinamers uitroeien en kunstmatig door onze patriarchale inzettingen vervangen? Moeten wij niet eerder betreuren, dat ook onze eigen beschaving niet van matriarchale toestanden afstamt? Wij zouden dan zeker minder last hebben van ongelukkige verbintenissen, de vrouwenbeweging zou onnoodig zijn, het probleem van onechte kinderen zou niet bestaan. Meer vrijheid, meer waarheid, meer blijheid zou ons deel zijn: minder nerose, meer gezondheid, grooter kracht!

De matriarchale opvattingen kunnen dus nooit een verklaring zijn van het onvoldoende overschot der geboorten; eerder geven zij aan dat verschijnsel een nog ernstiger karakter, dan het oppervlakkig gezien reeds heeft. Wat dan wèl de oorzaak er van is, is niet zoo met één woord te zeggen. De gemakkelijke levensomstandigheden en de zorgelooze aard van de bevolking sluiten iedere gedachte aan berekening uit. Eerder heeft men te denken aan een soort van degeneratie-verschijnsel, dat een gevolg kan zijn van langdurige climatologische invloeden. Speciaal de malaria heeft dan daarbij zeker een groote rol gespeeld. En zulke invloeden zullen natuurlijk niet alleen de vruchtbaarheid van de bevolking, maar ook haar energie, haar karakter en dus haar geschiktheid voor economische verheffing van het land, verminderd hebben."...

* * *

De heer J. Barkley Percival te Paramaribo, die gewoonlijk in Amerikaansche periodieken, welke hier moeilijk bereikbaar zijn, reclame maakt voor Suriname, heeft den weg gevonden naar het maandblad „Commercial Holland". In het nummer van Juni komt van zijn hand een geïllustreerd artikel voor, getiteld: „Dutch Guiana a field of entreprise for the Netherlands". With some notes on the present situation in the Colony.

De heer Percival is een onverbeterlijke optimist. Hij meent het goed met de kolonie, maar het is de vraag of een iets meer nuchtere voorstelling van den stand van zaken aan de kolonie niet meer ten goede zou komen. Wekt hij geen verwachtingen op, waarop bijna zeker teleurstelling moet volgen? En zet niet iedere teleurstelling van ondernemers de kolonie een stap achteruit?

Lees b.v. dezen zin:

„Dutch Guiana is rich in minerals of nearly all kinds; the forest is full of the greatest variety of tropical woods; oils and gums, tonca beans, can be advantageously collected; balata and a host of bush products too innumerable to mention; the soil is known to be most fertile for all kinds of agricultural pursuits; sugar, coffee, cocoa, bananas, rice, coconuts, rubber, in fact anything of a tropical nature will grow succesfully."

Schaadt zulke overdrijving niet aan de reclame, die goed bedoeld is?

* * *

Aan de „Nieuwe Rotterd. Courant" van 9 en 12 Juli ontleenen wij de volgden berichten, waarmede men in Suriname zijn voordeel kan doen:

„Aan het gebruik van petroleum en dergelijke stoffen, om de in het water levende larven, als ziekte verwekkend agens, te dooden, kleeft het groote nadeel, dat het middel schadelijk voor de visschen is en het water voor het vee ondrinkbaar en voor huiselijk gebruik ongeschikt maakt. In de nu verschenen Comps. Rendus der Fransche Akad. der Wetensch., deelt E. Roubaud mede, te hebben onderzocht of het niet mogelijk was een middel te vinden, dat aan het gestelde doel beantwoordt, doch het water zelf niet besmet. Hij meent, dat het in den handel verkrijgbare trioxemethyl (formaline) poeder, daaraan geheel voldoet. Het gebruik daarvan, berust op de normale voedingswijze van de Anopheleslarve: dit insect leeft aan de oppervlakte van het water en haalt, door de snelle en trillende bewegingen van zijn kaaksprieten, kleine drijvende deeltjes als voedsel naar zich toe. 't Is R. gelukt, om A. maculipennis-larven van af het oogenblik, dat zij het ei verlaten, in het leven te houden, door van tijd tot tijd de sporenbuisjes van een microscopische alg (Protococcus) op het water uit te strooien, deze en dergelijke poederachtige stoffen worden allen door de larven verorberd. Het formalinepoeder doodt de Anopheles larven onverbiddelijk; na verloop van 5 à 20 minuten worden hun bewegingen gaandeweg minder, met kleine schokkende bewegingen trachten ze nog te zwemmen, maar het einde is de dood. Het effect is afhankelijk van de hoeveelheden, die ze binnen krijgen; zij, die zwak zijn aangetast en oogenschijnlijk hun normale bewegelijkheid behouden, raken ten slotte toch uitgeput. Opmerkelijk is het, dat formaline alleen voor de Anopheles-larven noodlottig is. Culex-larven, die hun voedsel niet aan het wateroppervlak zoeken, en alle overige moerasbewoners, zoowel gewervelde als ongewervelde, ondervinden er geen last van. De specifieke werking van de formaline, op de hiervoren beschreven wijze aangewend, gelijkt treffend op die, welke de chinine op de organismen, die bij malariakoortsen in de roode bloedlichaampjes zweven, uitoefent. Soortgelijke behandeling is ook in het dagelijksch leven toe te passen: waterbassins b.v. zou men op gezette tijden met formalinepoeder moeten bestrooien, om het uitkomen van de mannelijke anopheles te beletten. Per vierkante meter is een kwart gram voldoende. Het verdient aanbeveling de formaline op de warmste uren van den dag uit te strooien, de larven zijn dan het drukste in de weer om voedsel te zoeken."

* * *

„Uit naam van den Amerikaanschen gezondheidsdienst maakt generaal Hugh S. Cumming bekend, dat de gunstige uitkomsten, die op Hawai bij de behandeling van melaatschen met chaulmoogra-olie bereikt was, prikkelden tot voortzetting van het onderzoek. Ten slotte bereidde men het ethyl-ester uit de chaulmoogra-olie en de 48 leprozen, die ruim een jaar op het station te Kolibri behandeld zijn, zijn in October 1919 als genezen ontslagen en zijn tot dusver vrij van de ziekte gebleven. Men zal er nu ook de melaatschen in de kolonie te Molokai mee gaan behandelen. De gewezen patiënten waren door een bijzondere commissie nauwkeurig onderzocht, voor men hun toestond zich onder de burgerij weer te bewegen. De openbare gezondheidsdienst bl[ijft] alle gevallen controleeren en neemt elke maand fo[to]grafieën."

Curaçao.

De Koloniale Raad.

De Koloniale Raad heeft aangenomen eene wij[zi]ging van het reglement op *de Curaçaosche ba[nk]* waarbij aan de directie der bank de bevoegdheid gegeven in bijzondere gevallen het bankbiljett[en] kapitaal te verhoogen, mits voor het hoogere [be]drag (boven anderhalf millioen) *volledige* dekk[ing] in munt of muntmateriaal aanwezig is. De bedoel[ing] is, zooveel mogelijk grof zilver aan de circulatie [te] onttrekken tot de nieuwe munt uit Nederland o[nt]vangen is.

Aan de *Amigoe (de Curaçaosche Courant* schi[jnt] eenige mails achter te zijn) ontleenen wij nog, [dat] in de zitting van 8 Juni l.l. door den voorzitter e[en] brief van den Gouverneur werd voorgelezen, waar[in] de Gouverneur ter kennis van den Raad bracht, [dat] hij van den Minister van Koloniën het volgende [te]legram heeft ontvangen:

„*Zal fondsen aanvragen gelijkstelling salaris b[ij]zondere onderwijzers openbare aanvangend pr[imo] Januari laatstleden.*

Onderscheiding gehuwden ongehuwden anal[oog] alinea 2 art. 26 bis en 3 quinquies lager onderw[ijs]wet 19 staatsblad 493. Sein bedrag uitkeering bo[ven]dat toegestaan loopende begrooting."

Na voorlezing van dit telegram stelde de Vo[or]zitter voor om deze depêche ter griffie van den Ra[ad] te deponeeren en den Gouverneur dank te betuig[en] voor deze mededeeling.

Hiertoe werd besloten.

In dezelfde zitting werd ook kennis genomen v[an] het schrijven van den Gouverneur aan den Raa[d]:

„Met belangstelling heeft de ondergeteeken[de] kennis genomen van het, bij de mondelinge beha[n]deling der begrooting voor het dienstjaar 1921, [op] Zaterdag 8 Mei l.l. ter sprake gebrachte betreffen[de] het stelsel van verkiezing voor den Kolonialen Ra[ad] en het onderwerp van finantieele decentralisatie.

„Ondergeteekende zou het zeer op prijs stelle[n] indien die onderwerpen, die reeds vaak een punt v[an] discussies hebben uitgemaakt, door Uwen Raad [na]der in studie werden genomen, terwijl hij zich d[an] aanbevolen houdt te zijner tijd Uw zienswijze na[der] te vernemen.

„Hij zou gaarne zien, dat Uw Raad dit verzo[ek] zoo ruim mogelijk opvatte en zijn advies niet alle[en] uitbracht over de finantieele decentralisatie, zoow[el] voor wat betreft de groepen van eilanden als eiland[s]gewijze, maar ook de kwestie van het budget-rec[ht] nader onder de oogen zou willen zien. Daarbij z[al] ondergeteekende Uwe beschouwingen gaarne [te]gemoet over de samenstelling van den Raad, vo[or] wat betreft het aantal leden, vertegenwoordigi[ng] der eilanden, de benoembaarheid der leden en eve[n]tueel de eischen waaraan verbonden moet worden o[m] het kiesrecht uit te oefenen."

De Voorzitter stelde na de lezing dezer depêch[e] voor, deze in comité-generaal te behandelen.

Aldus werd besloten.

Emigratie naar San Domingo.

In verband met hetgeen wij in ons nummer va[n] 22 April l.l. meedeelden, ontleent de *Amigoe di Cu[raçao]* aan eenen brief van den Nederlandschen vice-consul te San Pedro de Mácoris het volgende, na [te] hebben meegedeeld, dat uit dit schrijven blijkt, da[t] de „decreten van het Amerikaansch Militair Bestu[ur] op St. Domingo geen verandering gebracht hebbe[n] in den reeds bestaanden toestand van de immigran[]ten."

De Dominikaansche wetten immers verbieden i[n] zijn geheel de introductie van negers, immigranten, terwijl deze wetten slechts het vrije verkeer belemmeren onder (zonder?) vastgestelde condities.

„De suikerplantages kunnen als naar gewoonte

toestemming vragen aan het *Departement van Immigratie en Landbouw* om een zeker aantal werklui van de Kleine Antillen naar hier (St. Domingo) te brengen, verantwoordelijk blijvende voor hen gedurende hun verblijf alhier, moetende zij zich weer inschepen na verloop van het tijdstip uitgedrukt in de toestemming.

„Iedereen die hier wil komen moet eerst toestemming vragen en $ 50 op zak hebben en gezond zijn.

„De reden voor deze nieuwe wetten zijn, dat er in de laatste tijden een groote menigte negers van allerlei oorsprong hier *zonder toestemming* enz. binnenkwamen en dat er verschillende stakingen plaats hadden op de plantages, hetgeen door het Gouvernement niet met goede oogen werd aangezien.

„De werklieden, die hier zijn, kunnen toestemming verkrijgen om hier te blijven, mits zij nooit in aanraking met de politie zijn geweest en ook nooit door het Gerechtshof voor een of andere misdaad veroordeeld werden.

„Ik heb verscheidene aanvragen gedaan voor menschen, van wie ik weet, dat zij van uitstekend gedrag zijn en altijd hebben zij toestemming gekregen."

Korte Berichten.

De Nederlander verantwoordt als bij haar ingekomen „voor Oostenrijk" een bedrag van *f* 108.—, coll. van de leden der dameskrans „Hosa Semma" te Oranjestad (Aruba).

De *Curaçaosche Handelmaatschappij* heeft haar uitgegeven maatschappelijk kapitaal van 4 op 5 millioen gulden gebracht. Aan het prospectus der uitgifte (à 125 %) ontleenen wij, dat in April van dit jaar een bijkantoor te Antwerpen geopend is. „Door de beëindiging van den Europeeschen oorlog", wordt verder gezegd, „konden de importzaken van het Hoofdkantoor zich herstellen, terwijl de exportzaken zich meer en meer uitbreiden, en het is te voorzien dat deze uitbreiding zich zal bestendigen."

De *Amigoe di Curaçao* meldt de oprichting te Curaçao van de *Handelmaatschappij voor West-Indië en Zuid-Amerika* met een kapitaal van 1 millioen gulden.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Spelen met vuur.

De geallieerden hebben de gewoonte, als de overwonnenen aarzelen aan een gestelden eisch te voldoen, een bedreiging in het geding te brengen, waardoor zij zich zelf met evenveel nadeel bedreigen als hunne tegenpartij. Voegde Emir Feisoel zich niet naar hun inzicht ten opzichte van Syrië, dan wachtte hem een veldtocht. Hij heeft zich niet gevoegd; over den veldtocht, die ingezet is, kan Frankrijk nog wel eens spijt krijgen. Bij de aarzeling van de Duitschers te Spa kwam de bedreiging met een militaire bezetting van 't Roergebied, die, ware zij verwezenlijkt, den rooden vloed op, door de Entente zelf zeker niet gewenschte wijze, zou hebben kunnen versterken. En in 't antwoord aan Turkije gegeven, naar aanleiding van de door de Turksche regeering geopperde bezwaren tegen 't voorgestelde vredesverdrag, wordt weer een dusdanige bedreiging geopperd. De geallieerden willen niet hooren van de wijzigingen, die de Porte voorstelt betreffende Thracië, Smyrna en de Syrische grens van Armenië; weigert Turkije den vrede te teekenen en toont het zich niet in staat zijn gezag in Klein-Azië te herstellen, dan zouden de geallieerden er toe gebracht kunnen worden de schikking betreffende Konstantinopel in dien zin te herzien, dat de Turken eens en voor altijd uit Europa gezet zullen worden. Tot den 27en Juli is hun tijd gelaten om te teekenen.

Afgezien van de vraag of deze bedreiging tot het door de geallieerden gewenschte resultaat zal leiden, zal zij zeker weer een storm van verontwaardiging doen losbreken onder die mahomedanen, die in groot aantal in verzet zijn gekomen tegen de verwijdering van den khalief uit Konstantinopel, uit Stamboel, om hem te verplichten, als uitgeworpene buiten Europa een standplaats te zoeken. Het herhaaldelijk naar voren brengen van deze kwestie, om ze na krachtige protesten weer terug te trekken, doch ze, nadat de protesten dan bedaard zijn, weer naar voren te schuiven, moet het vertrouwen in de goede bedoeling schokken moet ook koren zijn op den molen van hen, die de agitatie tegen de Britsche en Fransche overheersching in mohamedaansche landen willen gaande houden. De geallieerden zullen wel merken, dat zij door het gebruik van dergelijke bangmakers op zeer bedenkelijke wijze met vuur spelen. Het is zelfs niet onwaarschijnlijk dat de strijdlust der gekleurde troepen, welke onder Fransche vlag in Cilicië en Syrië moeten optreden, erdoor beïnvloed zal worden.

Tunis vooruit!

Tunis wenscht een leening te sluiten van 274 millioen francs. De Resident-generaal in Tunis, E. Flandin, heeft gelegenheid gehad de noodzakelijkheid hiervan uiteen te zetten voor de commissie „de l'Algérie, des colonies et des protectorats", die het ontwerp voor de Fransche Kamer te onderzoeken heeft. Wij ontleenen hier eenige bijzonderheden aan zijne mededeelingen en beschouwingen.

Het ontwerp onderscheidt twee groepen van uitgaven. Tot de eerste behooren, die welke reeds een deel van de leening van 1912 vormden, dat toen echter niet is gerealiseerd. Daarvan zijn 50 millioen over, maar de werken, waarvoor zij bestemd waren en die niet uitgevoerd werden, aanleg van spoorwegen en aanschaffing van rollend materiaal, vergen nu een aanvulling van beschikbare fondsen met 141 millioen.

Maar daarnaast heeft de noodzakelijkheid van andere werken, w.o. er zijn van de grootste urgentie, zich opgedrongen. Deze vormen de tweede groep. De leening moet daarvoor nog eens 133 millioen bezorgen. Hiertoe worden gerekend: een tweede telegraafkabel naar 't moederland, groote wegen, afwateringswerken, electrische verbindingen, scholen, toename der Fransche bevolking, vakonderwijs, weldadigheidsinstellingen en hulpverleening.

Het telegraafverkeer ondervindt hinderlijke vertraging. De uitgave voor den kabel zal met 't moederland moeten worden gedeeld. Voor 't wegennet heeft tot nu toe geen vast plan bestaan. Het verkeer van Tunis met Algiers moet uit nationaal, economisch en defensieoogpunt belangrijk worden verbeterd. Tunis is vroeger vruchtbaarder geweest dan thans, het moet door een goede waterverdeeling weer in voortbrenging winnen. Ook door andere middelen moet de vruchtbaarheid worden verhoogd. 10 millioen zijn bestemd voor den aanleg van electrische instellingen en geleidingen. 5 millioen zijn uitgetrokken voor den aanbouw van goedkoope woningen. Voor de scholen, vooral vakscholen, wordt 12 millioen berekend; voor hospitalen, moederverpleging, afzondering van krankzinnigen, voorbehoedmiddelen tegen ziekten en andere gezondheidsmaatregelen is een som van 15 millioen vermeld.

Volgens Etienne Flandin kan de kolonie gemakkelijk de hieraan verbonden lasten dragen. De inkomsten hebben de uitgaven altijd verre overtroffen. Het gevraagde geld wil het vermogen vergrooten, niet een ongunstigen toestand likwideeren.

Met den Franschen slag.

Bij decreet van 8 Juli 1919 werd de invoer van uit den vreemde komende alcohols in alle Fransche koloniën verboden. De Fransche administratie werd er op gewezen, dat zij daarbij de bepalingen over het hoofd had gezien van de Fransch-Engelsche overeenkomst van 14 Juni 1898, waarbij voor het gebied van de Niger is bepaald, dat geen differentieele rechten buitenlandschen invoer mag achterstellen bij Franschen invoer, zoodat verbod voor den eerste, bij toelaten van den laatste niet toelaatbaar is. Men had dit in Parijs inderdaad over 't hoofd gezien; het decreet van 8 Juli 1919 was voor de Ivoorkust en Dahomey niet te handhaven. Hoe de zaak in 't reine te brengen? Den invoer weer vrijstellen voor allen? Den invoer verbieden voor allen? Er werd een voorstel gedaan, om den invoer toe te laten voor 't gebruik der Europeanen, doch te verbieden voor den alcohol in den handel. De regeering verving het decreet van 8 Juli 1919 door een van 23 Maart 1920; dit verbiedt den invoer weer van vreemde alcohols, doch sluit de Ivoorkust en Dahomey van het invoerverbod uit. Dat is, zegt la Dépêche Coloniale van 7 Juli, eerbiedigen van de overeenkomst van 1898, maar het is het verrichten van een slechte daad jegens de inboorlingen dier twee kolonies. Want zoodra dit besluit bekend was, kwamen schepen volgeladen met alcohol, voornamelijk uit Nederland, het vergif weer in groote hoeveelheden aan de inboorlingen brengen, die 't langzamerhand ontwend waren. De ontstane toestand heeft de Kamer van Koophandel in Dahomey er toe gebracht, uit een menschlievend oogpunt, aan te dringen op een algemeen verbod van invoer van handelsalcohol, zoowel van Fransche als van

vreemde herkomst. Zal de Fransche regeering hiervoor oor hebben?

Als men zich herinnert, dat onlangs de bestrijding van 't opiumgebruik in andere Fransche koloniën aangevochten werd, omdat de schatkist de opiumbijdragen niet missen kan, is het te betwijfelen of de administratie ten opzichte van 't alcoholgebruik een hooger standpunt zal innemen. Uit een ethisch beginsel is er geen verschil of er Hollandsche of Fransche alcohol gedronken wordt; voor den fiscus en de Fransche nijverheid bestaat hierin wèl verschil. Intusschen strekt het de Kamer van Koophandel te Dahomey tot eer, dat zij de aan den handel in alcohols verbonden voordeelen wil prijs geven om tot een algeheel verbod te komen, dat dan voor alle koloniën zou moeten gelden.

Herinnert 't doen der Fransche regeering in deze weer aan het vermaarde ,,met den Franschen slag'', dit komt nog eens nader in de gedachte, nu de Regeering aan de Fransche Kamer een wetsontwerp heeft voorgelegd, om het decreet van 8 Juli 1919 te ratificeeren, en nu de heer E. Néron, door de douane-commissie tot rapporteur daarover benoemd, den 25en Juni zijn rapport aan de Kamer overgelegd heeft, niettegenstaande dit decreet niet meer bestaat, vervangen als 't is door dat van 23 Maart 1920.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

CONCEPT-NOTULEN VAN DE HOOFDBESTUURS-VERGADERING VAN DINSDAG 6 JULI 1920.

Aanwezig de leden: R. Zuijderhoff, Onder-voorzitter, H. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt ('s-Gravenhage), J. P. T. J. Brondgeest (Haarlem), H. J. M. Baumann (Arnhem), Mevrouw de Dour. Clifford Kocq van Breugel-Roelofs (Breda), J. A. van Hamel (Leiden), F. E. Luitjes (Nijmegen), Z. G. H. Marcella (Rotterdam), Mejuffrouw J. van der Schuijt (Utrecht), Mr. Dr. C. F. Schoch (Amsterdam), C. de Vries (Amsterdam), en J. van Haaften, wd. Secretaris.

Afwezig met kennisgeving de leden: C. R. Bakhuizen van den Brink, Voorzitter, mevrouw M. ten Bosch-Bosscher ('s-Gravenhage), T. Gerdes Oosterbeek (Apeldoorn), en H. F. Tillema (Groningen) en Dr. D. D. Zeijlstra (Deventer).

Afwezig zonder kennisgave: J. H. Calmeijer (Apeldoorn) en H. J. Hoekstra (Studenten-afd.)

De wd. Voorzitter opent ten 2 uur n.m. de vergadering met een woord van welkom aan de aanwezige leden en deelt tevens mede, dat de Voorzitter hem heeft verzocht ter kennis van het H. B. te brengen, hoezeer het hem leed doet, deze vergadering, de laatste waarin hij als voorzitter zou zijn opgetreden, daarin door ongesteldheid verhinderd, niet te kunnen bijwonen. De wd. Voorzitter deelt mede van den Voorzitter een afscheidsbrief — gericht aan het Hoofdbestuur en de Algemeene Vergadering — te hebben ontvangen, welk schrijven hij zich voorstelt, teneinde tweemaal lezen te voorkomen, in de op deze vergadering volgende Algemeene Vergadering ter kennis van de leden te brengen. De wd. Voorzitter stelt daarop het H.B. voor, om aan de Alg. Verg. in overweging te geven den afgetreden Voorzitter bij acclamatie tot Eere-voorzitter te benoemen. (Daverend applaus en instemming).

I. Notulen.

Overgaande tot de agenda, vraagt de Voorzitter of een der leden iets op of aan te merken heeft naar aanleiding der vorige op 24 April j.l. gehouden vergadering, welke notulen al reeds werden bekend gemaakt in het Koloniaal Weekblad van 13 Mei 1920, No. 20. Zulks niet het geval zijnde worden deze goedgekeurd en gearresteerd.

II. Bespreking van de agenda voor de Jaarlijksche Algemeene Vergadering.

Naar aanleiding van deze agenda (zie K. W. No. 26 en 27) deelt de Voorzitter mede, dat het jaarverslag van ,,Persinggahan'' niet in die agenda wordt genoemd, omdat dit verslag, dat daartoe niet tijdig genoeg inkwam, nog niet is opgenomen geworden in het Koloniaal Weekblad. De Secretaris heeft het echter ontvangen en bij zich en stelt den Voorzitter voor, het in de Algemeene Vergadering te doen voorlezen. Hiertoe wordt besloten.

Na eenige discussie vereenigt zich het H.B. met de agenda voor de Algemeene Vergadering.

Alvorens echter over te gaan tot behandeling van punt III, meent de Voorzitter, dat bij dit punt een woord van oprechten dank aan het aftredende Hoofdbestuurslid G. de Vries, die zich niet meer herkies[baar] heeft willen stellen, hier zeer op zijn plaats is. De [heer] de Vries toch is lange jaren Hoofdbestuurslid ge[weest] en heeft in die jaren de belangen van ,,Oost en W[est'' ..] zooveel mogelijk behartigd; ook heeft hij dat geda[an in] het Afdeelingsbestuur van Amsterdam, waarin hij [..] een zeer gewaardeerd lid was. De Voorzitter dankt [hem] nogmaals voor zijn vele diensten en hoopt dat het [hem] in alle opzichten wel moge gaan. (Applaus).

De heer de Vries dankt daarop den Voorzitter en [het] Hoofdbestuur in eenige gevoelvolle bewoordingen.

III. Aanvraag om ontslag van den wd. Secret[aris-] Penningmeester, het lid J. van Haaften, met in[gang] van 16 Juli 1920.

Bij dit punt deelt de Voorzitter mede, dat er [in den] laatsten tijd wel veel verwisseling is in het Secret[aris-] Penningmeesterschap. De heer van Haaften, de te[gen]woordige titularis, heeft echter door particuliere [om]standigheden, ontstaan na het aanvaarden van [zijn] ambt, veel minder tijd beschikbaar dan voorheen, hoewel hij het Secretarisambt alleen wel zou ku[nnen] waarnemen, heeft hij gemeend, dat wanneer iemand [ge]vonden kon worden die beide functies tegelijk zou [kun]nen waarnemen, dit voor de Vereeniging beter [..] In de maanden dat hij het Secretaris-Penningmee[ster]schap heeft waargenomen, heeft het dagelijksch be[stuur] hem leeren kennen als een zeer goed Secretaris-[Pen]ningmeester; ook eert de Voorzitter het in hem, [dat] hij het belang van de Vereeniging heeft gesteld bo[ven] persoonlijk belang.

De Voorzitter stelt voor hem dank te brengen [..] hetgeen hij voor de Vereeniging heeft gedaan en [de] hoop uit te spreken, dat, al gaat hij nu de Vereeni[ging] verlaten, hij er zijn krachten aan zal willen geven, [in]dien dat noodig mocht blijken. (Applaus).

De heer van Haaften dankt in enkele gevoel[volle] woorden en geeft de verzekering dat de Vereeni[ging,] wier doel en streven zijn volle sympathie heeft, [te] allen tijde op hem kan rekenen.

IV. Bij punt 4 geeft de Voorzitter het woord [aan] den wd. Secretaris, die den nieuwen titularis bij het [Da]gelijksch Bestuur heeft aanbevolen.

De heer van Haaften deelt daarop mede, dat [toen] hij besloten had af te treden, hij op verzoek van [het] Dagelijksch Bestuur onder zijn kennissen heeft ro[nd]gekeken naar iemand, dien hij geschikt achtte be[ide] functiën te vervullen.

Dien persoon meent hij gevonden te hebben in den d[oor] hem voorgedragene, den heer F. H. A. van der Br[ugh,] oud-officier van Administratie 1e klasse K. N. M. [Hij] is iemand, met wien hij jaren lang te zamen heeft [ge]diend en iemand die het groote voordeel heeft n[aast] administratieve er ook de voor het Secretarisambt [be]noodige literaire talenten op na te houden. Van [dit] laatste heeft hij blijk gegeven, doordat hij redacteur-oprichter is geweest van het blad ,,De Bandelier'' [en] hij is thans nog redacteur van het blad ,,Bendor''. M[et] vol vertrouwen durft hij den heer van der Brugh a[an te] bevelen.

De door het Dagelijksch Bestuur gedane benoem[ing] wordt daarop door het Hoofdbestuur goedgekeurd.

V. Voorstel tot verhooging van het salaris van d[en] Administrateur en wel van ƒ 600.— op ƒ 900.— 's ja[ars.]

Bij dit voorstel deelt de Voorzitter mede, dat met h[et] oog op de vele werkzaamheden aan het Administrat[eur]schap verbonden, het Dagelijksch Bestuur heeft [ge]meend, dat het salaris in geenen deele in overeenst[em]ming is met de werkzaamheden. Uit den aard der za[ak] is ƒ 900. —nog niet veel, maar het is zaak voorzich[tig] te werk te gaan. De Voorzitter deelt echter mede, d[at] deze voorgestelde verhooging zeer goed uit de inko[m]sten kan worden bestreden.

Na eenige discussie vereenigt zich het Hoofdbestu[ur] met deze verhooging.

VI. Rondvraag.

Bij dit punt brengt het lid Luitjes (Nijmegen) [ter] sprake het feit, dat o.m. bij de afdeeling Nijmegen do[or] den heer Gooszen zijn aangebracht verschillende hote[ls] en Café's als abonné's op het Koloniaal Weekbla[d.] Onze Vereeniging kent echter geen abonné's en het er[g]ste is, dat van deze abonné's geen 40 pCt. wordt a[f]gedragen aan de afdeelingen.

De Voorzitter antwoordt hierop, dat deze instelli[n]gen geen lid kunnen worden omdat zij niet altijd recht[s]persoonlijkheid bezitten. Wat echter die 40 pCt. aan[]gaat, al jaren lang ontvingen die instellingen het Ko[]loniaal Weekblad en had dus de afdeeling Nijmege[n] gelegenheid te over gehad ze voor hun abonnement [te] doen betalen; had men dat gedaan, dan had men oo[k] die 40 pCt. gehad.

Vervolgens wordt door den wd. Secretaris de zaa[k]

nader toegelicht. Deze deelt mede, dat de vorige secretaris zich persoonlijk naar de verschillende gérants dier hotels, restaurants enz. heeft begeven en hen heeft gewezen op het feit dat hunne instellingen al jaren lang het Koloniaal Weekblad om niet ontvingen en hun heeft gevraagd of het nu eens geen tijd werd dat zij ervoor gingen betalen. Bijna allen hadden zich daartoe bereid verklaard. Waar het hier dus aangaat abonnementen die door de diligentie van het H.B. zijn aangebracht, zou het zijns inziens toch wel wat ver gedreven zijn, als ook daarvan de 40 pCt. aan de afdeeling moest worden betaald. Alle leden, op het lid Luitjes na, vereenigden zich met het standpunt van Voorzitter en Secretaris.

Hierna niemand meer iets ter tafel hebbende te brengen, sluit de Voorzitter de vergadering.

De wd. Secretaris,
VAN HAAFTEN.

CONCEPT-NOTULEN VAN DE JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING VAN DE VEREENIGING „OOST EN WEST" OP 6 JULI 1920 TE HAARLEM.

Vertegenwoordigd zijn de afdeelingen Amsterdam, Arnhem, Breda, Den Haag, Haarlem, Leiden, Nijmegen, Rotterdam, Utrecht, terwijl van de afdeelingen Apeldoorn, Deventer, Groningen, de Studentenafdeeling Leiden en de Middelb. Landbouwschool geen vertegenwoordigers aanwezig zijn.

O p e n i n g.

Om 3 uur opent de waarnemend voorzitter de heer R. Zuijderhoff de vergadering met den aanwezigen het welkom toe te roepen. Spreker deelt mede, dat de voorzitter de heer C. R. Bakhuizen van den Brink, die wegens ongesteldheid is verhinderd deze vergadering te leiden, als voorzitter heeft bedankt, daar hij meent zijn plaats aan een jongere kracht te moeten afstaan, die dichter bij het tegenwoordige Indië staat dan hij. Spreker geeft zijn leedwezen te kennen over dit besluit van den sympathieken voorzitter, die de vereeniging gedurende een 12-tal jaren op de meest eervolle wijze heeft geleid en brengt hem hulde voor hetgeen hij gedurende deze lange reeks van jaren voor Oost en West heeft gedaan. Hij leest daarna een uitvoerigen afscheidsbrief voor van den scheidenden voorzitter. (Opgenomen K. W. van 22 Juli 1920, No. 30).

Na voorlezing wordt de heer Bakhuizen van den Brink bij acclamatie benoemd tot eere-voorzitter der vereeniging, welk besluit hem staande de vergadering telegrafisch wordt medegedeeld.

N o t u l e n.

Vervolgens komen de verschillende punten van de agenda aan de orde.

Daar niemand het woord verlangt over de notulen van de Algemeene Vergadering, in 1919 te Deventer gehouden, waarvan het concept is te vinden in het K. W. van 24 Juni 1919 No. 30 en over die in Januari te Utrecht gehouden, worden deze vastgesteld.

J a a r v e r s l a g.

Hierna leest de secretaris, de heer J. van Haaften, op verzoek van den voorzitter, het jaarverslag voor (opgenomen in het K. W. van 24 Juni 1920, No. 26). Naar aanleiding hiervan maakt de afgevaardigde van Amsterdam de opmerking, dat volgens het verslag het K. W. aan het bestuur *f* 6.50 per lid kost, terwijl men het nadeelige saldo van *f* 3000 deelende door het aantal leden, 2586, (tot een bedrag komt van *f* 1.16. Na beantwoording door den voorzitter, wordt het jaarverslag goedgekeurd.

V e r s l a g e n v e r s c h i l l e n d e c o m m i s s i e s.

Daar geen der aanwezigen voorlezing verlangt van de verslagen van de Commissie van West-Indië, de Studie-Commissie, de Inlichtingendienst, zie resp. K. W. van 25 Febr. 1920 No. 9, 25 Maart 1920 No. 13 en 1 Juni 1920 No. 24), worden deze onveranderd goedgekeurd.

Niet als punt op de agenda vermeld staat het verslag van het Tehuis voor Nederl.- Indische bedienden „Persinggahan" over 1919, dat binnenkwam na het opmaken der agenda. De secretaris leest dit verslag voor. (Zie K. W. van 22 Juli 1920, No. 30).

Daar niemand der aanwezigen iets te vragen of op te merken heeft, wordt ook dit verslag vastgesteld.

W ij z i g i n g H u i s h o u d e l ij k R e g l e m e n t.

Het Hoofdbestuur wordt gemachtigd in het H. R. de wijzigingen aan te brengen, die noodig zijn geworden door de jongste Statutenwijziging.

R e k e n i n g e n v e r a n t w o o r d i n g o v e r h e t g e l d e l ij k b e h e e r o v e r 1920. (K. W. 24 Juni 1920, No. 26).

De voorzitter brengt dank aan de Verificatie-Commissie voor haar arbeid. Daar niemand het woord over dit punt verlangt, wordt de rekening en verantwoording goedgekeurd.

B e g r o o t i n g 1920. (K. W. 24 Juni 1920, No. 26).

Naar aanleiding hiervan vraagt de afgevaardigde van Amsterdam, waarom in verband met het volgende punt van de agenda (voorstel tot verhooging van het salaris van den Administrateur van *f* 600.— op *f* 900.— 's jaars) geen *f* 900.— in plaats van *f* 600.— op de begrooting is geplaatst, daar deze verhooging toch ongetwijfeld wordt goedgekeurd. De begrooting was evenwel al opgemaakt, voordat dit punt op de agenda werd geplaatst. Nu door toename van het aantal leden de financieele toestand aanzienlijk verbeterd is, durfde het bestuur deze verhooging met gerustheid voorstellen.

Nog vestigt genoemde afgevaardigde de aandacht op het volgende. De colporteur ontvangt *f* 10800.— provisie en *f* 600.— vergoeding van reiskosten. Daar staat tegenover een opbrengst aan advertentiën door zijn toedoen van *f* 32.000.—, zoodat hij ongeveer 33⅓ pCt. ontvangt van hetgeen hij aanbrengt. Dit vindt deze afgevaardigde te hoog. Bij informatie is hem 20 pCt. genoemd. Hij geeft aan het hoofdbestuur in overweging bij advertentiebureaux naar deze aangelegenheid te informeeren. De heer van Haaften zegt, dat hem na informatie gebleken is, dat men bij groote lichamen 34 tot 40 pCt. betaalt. Zeker, men kan ook tegen lagere provisie terecht, maar dan krijgt men minderwaardige krachten. De colporteur is een eerste kracht en spreker raadt daarom aan, niet op zijn loon te beknibbelen.

Niemand meer het woord verlangende, wordt de begrooting goedgekeurd.

V e r h o o g i n g s a l a r i s a d m i n i s t r a t e u r.

Het salaris wordt van *f* 600.— op *f* 900.— gebracht.

B e n o e m i n g V e r i f i c a t i e-C o m m i s s i e.

In deze commissie worden benoemd de heeren J. A. Soetens, E. T. Grooss en J. van Haaften.

V e r k i e z i n g H o o f d b e s t u u r.

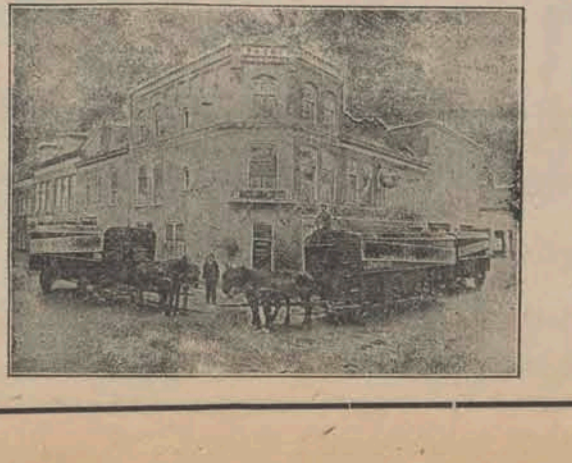
Alvorens tot verkiezing over te gaan, brengt de voorzitter dank aan den heer De Vries, die zich niet meer beschikbaar stelt, voor hetgeen hij gedurende vele jaren als secretaris in het belang der vereeniging heeft gedaan. Spreker verzoekt mevrouw Nijenhuis en den heeren Petit en Boes het stembureau te vormen. Het aantal uitgebrachte stemmen bedraagt 36, n.l. Amsterdam 5, Arnhem 3, Breda 3, Den Haag 6, Haarlem 5, Leiden 8, Nijmegen 3, Rotterdam 4, Utrecht 5. (De afd. Apeldoorn, de studentenafd. Leiden, Deventer, Groningen en de Middelb. Landbouwschool zijn niet vertegenwoordigd, terwijl het dubieus is of de waarnemende voorzitter al of niet 1 stem heeft en daarom niet meestemt. De uitslag der stemming is, dat zijn gekozen met algemeene stemmen: tot voorzitter de heer Mr. W. Sonneveld, tot ondervoorzitter de heer R. Zuijderhoff, tot leden mevr. ten Bosch Bosscher, de heer F. Gerdes Oosterbeek, C. H. L. Baelde en H. J. M. Bauman met 30 stemmen, terwijl de heeren Kerremans en Boelen ieder 3 stemmen verwierven. De aanwezige leden namen hun benoeming aan, terwijl de overigen van hunne verkiezing in kennis zullen worden gesteld.

B e n o e m i n g S e c r e t a r i s-P e n n i n g m e e s t e r.

Bij het vertrek van den heer A. J. Gooszen naar Indië heeft het hoofdbestuur den heer van Haaften benoemd tot secretaris-penningmeester. Tijdsgebrek belet dezen echter de dubbele functie van secretaris-penningmeester te blijven waarnemen, wel die van secretaris alleen, maar hij vindt het meer in het belang der vereeniging, wanneer beide functies in één hand blijven. De voorzitter brengt den heer van Haaften dank voor zijn arbeid. Deze beveelt den heer F. H. A. van de Brugh warm aan. Na deze aanbeveling wordt de heer van de Brugh benoemd.

B e n o e m i n g h o o f d v e r t e g e n w o o r d i g e r v o o r O o s t-I n d i ë.

Hiertoe wordt benoemd de heer A. J. Gooszen. De voorzitter memoreert diens groote verdiensten voor de vereeniging en stelt de vergadering voor hem van deze plaats hulde te brengen, waarmee de aanwezigen door applaus instemmen.

De heer Brondgeest vraagt hierop het woord en stelt voor den heer Gooszen ook schriftelijk dank te brengen voor zijn zeldzame activiteit. De vergadering betuigt hiermede instemming.

Plaats waar de Algemeene Vergadering in 1921 gehouden zal worden.

Hiervoor wordt Rotterdam aangewezen.

Rondvraag.

Bij de rondvraag vraagt een der leden of de officieele Indische berichten betreffende benoemingen, enz. niet in het K. W. opgenomen kunnen worden. Hiervoor zouden nieuwe kolommen noodig zijn, wat om financieele redenen niet gaat. De raad, door een der leden gegeven om het te vinden, door minder wit in de kolommen te laten, is niet aanbevelenswaardig, daar dit de duidelijkheid zeer zal schaden.

Daarna komt de kwestie ter sprake of het niet wenschelijk is dat de leden van Oost en West bij Kamerverkiezingen stemmen op een candidaat der vereeniging, die dan in het Parlement voor de belangen van Indië op kan komen. De voorzitter antwoordt hierop, dat dit een onderwerp van veel discussie en geschrijf is geweest en het resultaat nihil. Hij vindt het ook verkeerd; wij hebben hier een Hollandsch Parlement en men houdt hier in Nederland rekening met de Nederlandsche politiek.

In overweging zal worden genomen, het door de vereeniging bekroonde tooneelspel van mevr. Kooy van Zeggelen te laten drukken, wanneer het dezen winter niet opgevoerd wordt.

Niemand meer het woord verlangende, sluit de voorzitter om 5 uur de vergadering.

Begunstigers, nieuwe Leden en Contributieverhoogingen, op peil gebrachte contributies en Abonnementen, sedert Juni 1920.

Begunstigers.

	per jaar.
Koninklijke Maatschappij „de Schelde" te Vlissingen	f 100.—
Amsterdamsche Chininefabriek, Bandoengsche Kininefabriek, Nederlandsche Kininefabriek te Amsterdam	„ 100.—

Nieuwe leden.

	per jaar.
F. W. P. Winkel, Curaçao	f 5.—
D. A. van der Wedden, Haarlem	„ 5.—
A. van Linden Tol, Haarlem	„ 5.—
Mej. A. K. van Walcheren, Haarlem	„ 5.—
F. E. van der Staaij, Breda	„ 5.—
A. J. Gooszen, Vlissingen	„ 5.—
M. J. Harts, Vlissingen	„ 5.—
H. C. Beijerman, Vlissingen	„ 5.—
J. J. van der Jagt, Vlissingen	„ 5.—
F. E. Bretschneider, Vlissingen	„ 5.—
J. W. A. Muller, Vlissingen	„ 5.—
Jos. van Raalte, Vlissingen	„ 5.—
J. G. van Niftrik, Vlissingen	„ 5.—
A. E. Dudok van Heel, Vlissingen	„ 5.—
M. J. Stofkoper, Vlissingen	„ 5.—
W. H. van Wieringhen Borski, Vlissingen	„ 5.—
Dr. J. C. Kindermann, Middelburg	„ 5.—
K. G. A. Muller, Middelburg	„ 5.—
F. H. Umbgrove, Middelburg	„ 5.—
O. Oppenheim, Haarlem	„ 5.—
Dr. van Amson, Suriname	„ 5.—
A. van Pelt, Malang	„ 5.—
F. Kosman, den Haag	„ 5.—
P. F. Laging Tobias, den Haag	„ 5.—
Mevr. Kampf, Breda	„ 5.—
Dutry van Haeften, Breda	„ 5.—
A. A. de Bruyn, Breda	„ 5.—
J. A. Köhler, Breda	„ 5.—
J. W. Jansen, Breda	„ 5.—
W. C. Gobius, Haarlem	„ 5.—
C. A. W. Pauw, Haarlem	„ 5.—
M. Binger, Haarlem	„ 5.—
L. C. Bouricius, Haarlem	„ 5.—
A. P. Lieuwens, Haarlem	„ 5.—
M. A. van der Lijken, Haarlem	„ 5.—
F. J. Schepp, Suriname	„ 5.—
C. J. M. Kramer, den Helder	„ 5.—
Diran, Riouw	„ 5.—
Mevr. F. de Wetstein Pfister, Driebergen	„ 5.—
Mevr. V. Derx, Driebergen	„ 5.—
Mevr. C. Mitterberger-Pfister, Driebergen	„ 5.—
Mevr. Defais-van Dijck, den Haag	„ 5.—
D. J. Sanders, Haarlem	„ 5.—
J. Oei, Haarlem	„ 5.—
J. A. van Beugen Bik, Haarlem	„ 5.—
Chr. Versteegh, Haarlem	„ 5.—
H. Adelink, Haarlem	„ 5.—
Mevr. A. C. Bouvy-Heerebingh, Zandvoort	„ 5.—
Mevr. M. C. Kruyt-Bouvy, Zandvoort	„ 5.—
J. P. de Vries, Soerabaja	„ 5.—
H. de Vries Franken, Batavia	„ 5.—
G. H. Sijtsma, Soerabaia	„ 5.—
J. J. H. Truyen, Weltevreden	„ 5.—
G. E. le Rütte, Weltevreden	„ 5.—
D. Roelfsema, Rotterdam	„ 5.—
H. C. M. Pernis, Weltevreden	„ 5.—
M. F. Onnen, Soerabaja	„ 5.—
J. C. R. Moorman, Bandjar	„ 5.—
F. L. W. Libourel, Bandoeng	„ 5.—
F. F. R. Heide, Buitenzorg	„ 5.—
A. Burggraaf, Soerabaia	„ 5.—
L. G. Brouwer, Weltevreden	„ 5.—
P. A. G. Asselbergs, Semarang	„ 5.—
C. A. Th. Luckmann, Singapore	„ 5.—
Mevr. A. W. Mulder-ten Have, Haarlem	„ 5.—
F. 't Sas, Breda	„ 5.—
W. Rijken, den Haag	„ 5.—
Th. J. G. Locher (St.afd.), Leiden	5.—

Contributieverhoogingen.

			per jaar
N. Christiaans, den Haag	van f 3.—	op	f 6.—
J. E. Montel, Suriname	„ „ 2.50	„	„ 4.—
L. J. Schoon, Suriname	„ „ 2.50	„	„ 3.—
H. F. Chateau, Suriname	„ „ 2.50	„	„ 3.—

Op peil gebrachte contributies.

			per jaar
B. M. Goslings, Den Haag	van f 2.—	op	f 5.—
A. J. Reijnvaan, Velp	„ „ 3.50	„	„ 5.—
W. N. S. Arntz, Suriname	„ „ 2.50	„	„ 5.—
H. Ahrens, Suriname	„ „ 2.50	„	„ 5.—
E. R. de Vries, Suriname	„ „ 2.50	„	„ 5.—
Dr. N. E. Henriquez, Suriname	„ „ 2.50	„	„ 5.—
C. K. Kessler, Suriname	„ „ 2.50	„	„ 5.—
A. H. de Boer, Scheveningen	„ „ 2.50	„	„ 5.—
W. Elenbaas, den Haag	„ „ 2.50	„	„ 5.—
W. J. Rahder, den Haag	„ „ 2.50	„	„ 5.—
Mej. A. Coninck Liefsting, den Haag	„ „ 2.50	„	„ 5.—
J. Rottier, Leeuwarden	„ „ 2.50	„	„ 5.—
A. F. van Beek, Oegstgeest	„ „ 2.50	„	„ 5.—
E. A. Zeijlinga, Weltevreden	„ „ 2.50	„	„ 5.—

Abonnementen.

Hotel „Dennenoord", Ginneken	f 5.—
Hotel „de Kroon", Breda	„ 5.—
Zuid-Hollandsch Koffiehuis, Breda	„ 5.—
Bibliotheek Koninklijke Militaire Academie, Breda	„ 5.—
Leeszaal Kadetten Koninklijke Militaire Academie, Breda	„ 5.—
Societeit „Unitas", Vlissingen	„ 5.—
Hotel „Albion", Vlissingen	„ 5.—
Hotel „De Abdij", Middelburg	„ 5.—
Grand Hotel „Lange Delft", Middelburg	„ 5.—
Café Restaurant „de Zon", Middelburg	„ 5.—
Hotel de la Promenade, Scheveningen	„ 5.—
Café Neuf, Leiden	„ 5.—
Café-Restaurant „de Harmonie", Leiden	„ 5.—
Maison Chic, Breda	„ 5.—
Hôtel Weimar, Rotterdam	„ 5.—

Vereeniging OOST en WEST.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedelegeerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. Hiętink, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. van Gennep, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 nam.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. de Munnik, Telef. Scheveningen No. 248

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Onze Oost II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar **5 cent,** porto f 0.01½;

b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit: I. **De Kolonie Suriname,** door Fred. Oudschans Dentz;
II. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. de Gaay Fortman.
Prijs per exemplaar **f 0.50** en f 0.04½ frankeerkosten.

c. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (Tijdelijk uitverkocht)

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en 0.03 frankeerkosten.

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnsen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (2de verb. druk.)
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. XI. **De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

d. **Emancipatie-Toespraak** door Th. A. C. Comvalius. Prijs: 1 ex. *f* 0.25, porto *f* 0.01½.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur (uitgezonderd Zaterdagmiddag) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Lessen in moderne talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
Opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Buijs Ballotstraat 15.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
B. Th. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstukk.
H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.